

Рôкъ XII. Скрентонъ, Па., Четверъ 5-го Мая, 1904. Число 18. Vol. XII. Scranton, Pa., Thursday, May 5, 1904. No. 18.

Оголошене.

Повѣдомляемо всѣхъ членôвъ »Р. Н. Союза«, що 8. Головна Конвенція Р. Н. С. вôдбуде ся на днихъ 30 и 31 Мая и 1 и 2 Юнія с. р. въ Шамокинъ, Па.

Пôсля § 48 статутôвъ Р. Н. С. кождый вôддѣлъ, числячій высше 30 членôвъ, мае право выслати лишь одного делеґата.

Лишь тû вôддѣлы мають право выслати делеґата, котрыхъ члены не мають жадного довгу.

Просимо стягнути довгъ за грамоты, мѣсячне, конвенцію и т. д.

Делеґатамъ треба дати повномочіе на письмѣ пôсля § 50 стат. Р. Н. С.

Имена делеґатôвъ мають бути поданû голов. секретареви найдальше до 10 Мая.

На тôй 8. Головнôй Конвенціи будемо обходити память 10-лѣтного истнованя нашого Союза. Высилайте письменныхъ делеґатôвъ а честныхъ патріотôвъ.

Головный Урядъ Р. Н. С.
М. Стефановичъ, предсѣдатель,
С. Ядловскій, секретарь,
А. Шаршонь, касієръ.

НОВИНКИ.

— СВѢТОВУ выставу въ Ст. Луисъ, Мо. отворено минулои суботы. Отворивъ еѣ президентъ Рузвелтъ зъ Вашинґтону, а то тымъ робомъ, що выстава була сполучена електричнымъ дротомъ зъ Бѣлымъ Домомъ у Вашинґтонѣ. Въ означеной порѣ президентъ потиснувъ електричный ґузикъ въ своимъ домѣ и вправивъ въ рухъ всю машинерію на выставѣ.

Въ торжествѣ отвореня выставы брало участь кôлька сотъ тысячь народа.

— НА перехрестю 10-ои улицѣ въ Брадокъ, Па. експльодувала 28 м. м. льокомотива тягарового поѣзда изъ страшною силою. Льокомотива розлетѣла ся на куснѣ, котрû ранили 9 осôбъ, знищили 7 домôвъ, зъ якихъ 2 згорѣло и ушкодили костелъ святого Павла. Експльодуюча машина ѣхала ще кôлькадесять крокôвъ.

— ПИШУТЬ намъ зъ Lethbridge, Alta., въ Канадѣ, що въ тамошнôй читальни вже теперь зачались якûсь непорозумѣня. Єсли се правда, то се свѣдчило бы дуже негарно про нашихъ Русинôвъ. Де лишень двохъ-трехъ зôйде ся разомъ, сейчасъ мусять бути непорозумѣня та споры.

— ЗВѢЩАЮТЬ зъ усѣхъ сторôнъ Сп. Державъ, що послѣдными часами починае ся бôльшій рухъ на поли промыслу, а въ слѣдъ за тымъ чимразъ бôльше робôтникôвъ може найти працю. Богато великихъ фабрикъ въ Питсбурґу и окрестности, въ Шеронъ, Филаделфіи, Бостонѣ, Бофало и прочихъ фабричныхъ мѣстахъ розпочало вже працю або оповѣстило, що розпочне еѣ небаромъ зъ цѣлою силою пары. Такъ само въ майнахъ при твердôмъ и мягкôмъ углю почали вже лѣпше робити.

— ЧЛЕНЫ вінніпеґскои читальнѣ им. Т. Шевченка (Канада) ухвалили заложити народну бібліотеку для цѣлои канадійскои Руси. Старанемъ читальнѣ буде придбати якъ найбôльше книжокъ черезъ закупно тихже зъ членьскихъ мѣсячныхъ вкладокъ. Члены читальнѣ просять всѣхъ чесныхъ Русинôвъ такъ въ Америцѣ якъ и въ Галичинѣ, щобъ причинились дарунками якихъ книжокъ, котрû змарнують ся у одиницѣ, до збогаченя въ силы духовû се велике дѣло.

— МИНУЛОГО тыжня згорѣла въ Скрентонъ, Па. броха, звѣсна пôдъ назвою „Пайнъ Брукъ“. Шкода выносить 200 тысячь долярôвъ. Поверхъ 1000 людей втратило працю. — Въ Гарисбурґу, Па. згорѣвъ головный дворець зелѣзницѣ „Пенсилвенія“. Шкоду обчисляють на 110 тысячь долярôвъ.

— БАНКЪ въ Клей Сити, Инд. обрабували невыслѣдженû доси злодѣѣ. Зъ банковои касы забрано всю готôвку, що выносила 5500 долярôвъ.

— ТЕЛЕҐРАФУЮТЬ зъ Мадриту, що въ угляныхъ майнахъ коло Севілѣ (Шпанія) погибло минулои пятницѣ 63 майнерôвъ, а богато остало покалѣченыхъ. Причиною нещастя була експльозія ґазôвъ.

— НА РѢЦѢ Волзѣ, коло Нижного Новгорода въ Росіи, перевернувъ ся поромъ зъ людьми, котрû дня 24 цвѣтня перевозили ся до Муроны, и 15 осôбъ втопило ся. Були се переважно ремѣсники, що працювали въ фабрикахъ.

— ПРЕЗИДЕНТЪ секты Мормонôвъ въ Юта, п. Смитъ признавъ ся передъ комітетомъ конґресу, що мае 5 слюбныхъ жѣнокъ и... 42 дѣтей. Гарна порція!

Годить ся одначе добавити, що през. Смитъ не е убогій. Єго рôчный доходъ выносить 50 до 70 тысячь долярôвъ, отже мае спромогу удержати свою многочисленну родину. — Якъ звѣсно, Мормоны можуть мати по кôлька и кôльканайцять жѣнокъ. Є се одинока христіяньска секта, котра задержала многоженьство и не хоче его понехати. За те прочû христіяньскû секты въ Спол. Державахъ ведуть зъ нею запеклу борбу. Здѣлали они се, що до конґресу Сп. Державъ не допущено мормоньского представителя и заборонено Мормонамъ женити ся зъ бôльше якъ одною жѣнкою. Въ противнôмъ случаю жде ихъ тяжка кара.

— СМѢШНА подѣя лучила ся въ россійскôмъ мѣстѣ Радомѣ, пôдчасъ театрального представленя на цѣли тов. „Червоного хреста“. Публики зôбрало ся доволѣ, вже й розпочавъ ся першій актъ представленя, ажь тутъ починають люде пчихати. Впередъ пчихали тутъ та тамъ, а вôдтакъ загремѣла пчиханемъ цѣла кôлькасотна публика вôдъ першого до послѣдного мѣсця... За пчиханемъ пôшовъ и невгомонный смѣхъ та кровотоки изъ носа. Середъ такихъ обставинъ кôнчити штуку було неможливо. — Опôсля выявило ся, що причиною того пчиханя бувъ вератрінъ, якимъ посыпавъ хтось цѣлу пôдлогу.

— ВЪ однôмъ тыжни въ цвѣтни приѣхало до Канады 800 Русинôвъ. Бôльша половина, се самотнû, котрû приѣхали на зарôбки. Вôдъ марта до 28 Апр. приѣхало поверхъ 1000 самотныхъ людей.

— АННА ВИСЛОЦКА, зъ Кривои, предсѣдателька сестр. братства св. Ольги зъ Бломфілдъ и Фецко Дзядикъ, молодый рускій сторникъ зъ Сіморъ, Кон. зôстали звѣнчанû дня 23 Апр. б. р. въ рускôй церквѣ въ Ансоніи.

Забава весѣльна вôдбувала ся въ Шелтонъ, Кон. у брата И. Дзядика, на котру прибули молодû зъ Сіморъ, гостѣ зъ Ансоніи, Дербі и зъ Шелтонъ. — Пôдчасъ забавы забравъ голосъ ч. Гавріилъ Дзядикъ, рускій бизнесістъ и патріотъ зъ Дербі, и сказавъ гостямъ о важности Народного Фонду въ Америцѣ, божь сего року мае ся утворити Руска Бурса въ Ню Йорку. Гостѣ зложили $3.98, до сего такожь причинивъ ся п. Н. Смій. — Въ недѣлю по полудни зôбравъ Г. Дзядикъ у себе на Народный Фондъ $4.00, разомъ $7.98. Списъ жертвователѣвъ буде помѣщеный въ слѣдуючôмъ справозданю. Честь и подяка жертвователямъ, Гавр. Дзядикови и молодôй парѣ.

НАРОДНЫЙ ФОНДЪ РОСТЕ СКОРО!

Въ Оборнъ, Н. Й. Мих. Поляньскій зôбравъ 11.00; въ Сомитъ, Н. Дж. Русины 3.00; въ Шамокинъ, Па.: школа за тикеты 10.00, п. Й. Стеткевичь вôдъ себе 5.00; въ Карбонадо, Ваш. И. Косъ 0.50; въ Бабілонъ, Н. Й. Теофіля Славута зôбрала 5.75; въ Трой, Н. Й.: о. Добротворъ вôдъ себе 6.00, трохъ парохіянъ за тикеты 1.50; въ Нортгемптонъ, Па. о. Дмитрôвъ 5.00; въ Ансоніи, Конн.: сестр. бр. св. Єлены зъ выгравки ляммпы 20.00, С. Вислоцкій у Гр. Вислоцкого 3.00, Иншû жертвы 2.70; въ Фрідериктавнъ, Па. бр. св. П. и П. жертва 3.00; въ Йонкерсъ, Н. Й. И. Щелецкій на хрестинахъ 1.72; въ Олифантъ, Па. Кружокъ театр. доходъ зъ представленя 10.27; въ Біверъ Медовсъ, Па. Ф. Поливка у А. Савки 7.05; въ Дербі, Кон. Гавр. Дзядикъ на весѣлю брата 7.98.

Сподѣвати ся належить, що и прочû кольоніи и Русины приспѣшать ся зъ жертвами на Народ. Фондъ, бо на отворене самои Бурсы треба буде высше $2000 на початокъ. Тожь не спѣмъ!

НОВÛ ВÔДДѢЛЫ.

Братство св. АА. Петра и Павла въ Leetsdale, Pa. заложене дня 24 Апрѣля 1904 зъ 20 членами приступило до Р. Н. Союза ч. 110. Урядъ выбраный: Павло Ґера предсѣдатель, Михаилъ Мартичь заступця, Федьо Мачута секретарь, Михаилъ Карпа заступникъ, Петро Смолиньскій касієръ, Андрѣй Гарбадинъ заступця касієра, опѣкуны хорыхъ: Иванъ Клянъ и Михаилъ Савкуличь.

Павло Ґера, предсѣдатель.

Въ Taylor, Pa. заложивъ ся М. Р. Н. Союзъ, вôддѣлъ 92. Мітинґи будуть ся вôдбувати кождого мѣсяця въ другу недѣлю по першôмъ въ домѣ Юрія Крайкôвского, де буде ся принимати новыхъ членôвъ. Урядъ М. Р. Н. Союза: предсѣдатель Юрій Крайкôвскій, секретарь Йосифъ Сенюкъ, касієръ Якôвъ Крайкôвскій.

ВЕЛИКІЙ БАЛЬ

устроюе братство св. Йоана Хрестителя въ McKeesport, Pa., въ Понедѣлокъ Сошествія Св. Духа и Пр. Тройцѣ дня 30 Мая 1904, въ нѣмецкôй гали на White St. Початокъ о год. 7 вечеромъ. Доходъ на руску галицку церковь въ Микіспортъ. Запрашаемо всѣхъ чесныхъ Русинôвъ и Русинокъ зъ Микіпорту и околицѣ. Вступъ для мущинъ 50 ц., для жещинъ тôлько 25 ц. Музыка дуже добра.

П. Френцко, предсѣдатель, Т. Каськôвъ, секретарь.

ПОВѢДОМЛЯЮ,

що до братства св. Йоана Хрестителя въ McKeesport, Pa. буде принимати ся въ Маю и Червню вступъ тôлько за 50 ц. Сли хочешь кождый Русине забезпечити ся на дальшу будучнôсть, то приходи и вписуй ся для добра свого.

Т. Каськôвъ, секретарь.

— КОЛО мѣста Закатакасъ, въ Мексико, выскочивъ изъ шинъ особовый поѣздъ желѣзницѣ „Мексико Сентралъ“ и розбивъ ся на куснѣ. Зъ подорожныхъ погибло при тôмъ 11 осôбъ, а 49 було покалѣченыхъ. Виновниками сего нещастя були мабуть головный кондукторъ Муръ и машиністъ Ли — Американцѣ. Закидають имъ, що за швидко ѣхали. Виновникôвъ, хочь оба тяжко раненû, увязнено.

— КАТОЛИЦКІЙ пôпъ убійникомъ? Передъ кôлькома днями арештовано въ Лакъ Гевенъ, Па. о. Виктора Жарека, душпастира словацко-польскои парохіи въ Сношю, Па. пôдъ закидомъ убійства. Пôпъ мавъ такъ побити свого парохіянина, 16-лѣтного Анд. Сошка, що той померъ до кôлькохъ днѣвъ. Передъ смертю заявивъ передъ лѣкаремъ и родичами, що гине вôдъ побоѣвъ зъ руки попа.

Вôйтъ.

Написавъ Л. Мартовичь.

(Конець.)

III.

И выбрали Петра Коваленка вôйтомъ, а вôнъ еще не розумѣвъ, що зъ нимъ дѣе ся. Ажь якъ дали йому громадску печатку, то тодѣ йому трохи въ головѣ прояснило ся.

Старый вôйтъ, Степанъ, мавъ до нього промову. Вôнъ не говоривъ, але бивъ Петра грôмкими словами.

„Уважай мой! Петре, вважай! Ты знаешь, що ты теперь?!

Петро спустивъ очи въ долину.

„Ты теперь найстаршій у громадѣ" — гримѣвъ Степанъ. — „Що ты скажешь, такъ мае бути, а всѣ тебе мають слухати. Але ты нѣякои кары не бôй ся, бо ты на те вôйтъ у нашôй громадѣ, абы тебе карали. А якъ тебе покарають? Кажуть тобѣ грошѣ заплатити. А ты вôдки дашь? Свити зъ тебе не возьмуть, бо не твоя, вона наша, громадска. Якъ свое вôдвôйтуешь, то маешь отутъ до канцеляріи принести свиту и чоботы тай вôддати назадъ громадѣ!"

Тай Иванъ Хворостюкъ мавъ до Петра промову.

„А за громадою обстань!" — говоривъ Иванъ кашливымъ голосомъ. — „Най тебе теперь нѣщо не обходить, ты лишь собѣ дбай за громадою. Печатки нѣкому не дай, анѣ не дай своихъ руки на таке дѣло, що громадѣ шкодить. А при выборахъ голосуй заедно на нашого мужицкого кандидата. Не зрадь громады, абы тебе й на вогни пражили."

„Бо якъ зрадишь, то не маешь чого до села вказувати ся, бо тебе забъють!" — доправивъ одинъ молодшій радный.

А Петро Коваленко такъ вôдповѣвъ:

„Я, панове господарѣ, свое право розумѣю. Я маю служити громадѣ. Я бувъ пастухъ, то пильнувавъ людску худôбку, най кождый скаже. Менѣ за худôбкою такъ було жаль, якъ за рôдною дитиною, не грѣхъ и побожити. А теперь самъ собѣ сужу, панове громадо усѣчить менѣ голову на порозѣ якъ гадинѣ сорокатôй, коли-бъ я громаду зрадивъ".

Такъ Петро Коваленко наставъ вôйтомъ, покинувъ свою буду тай перенѣсъ ся на мешкане до громадского арешту".

IV.

Якій изъ Петра Коваленка бувъ вôйтъ? Вы видѣли коли маленького котика, що кождого пса боить ся? Але якъ такого котика притисне песъ у кутѣ такъ, що котикъ немае куды втѣкати, то вôнъ и очи выдрапае псови.

Отакъ же и Петро Коваленко.

Вôнъ усѣхъ боявъ ся. Боявъ ся кождого чоловѣка, кождои бабы, а може чи й не кождои дитины въ селѣ. Про жандармôвъ та панôвъ то й згадувати нѣчого: ихъ кождый боить ся, не то Петро Коваленко. — Та за те Петро Коваленко додумавъ ся до того, що вôнъ на те вôйтомъ, абы його кождый лайдакъ зъ мѣста нападавъ а вôнъ щобы боронивъ ся.

Черезъ ту вѣчну суперечку зъ панами въ мѣстѣ такъ роздратувавъ ся Петро Коваленко, що може зъ жандармôвъ або урядникôвъ хто й хотѣвъ изъ добрымъ словомъ до нього пôдôйти, а вôнъ усе таки нѣкому не вѣривъ, та якъ лишь мôгъ, робивъ на перекôръ.

Неразъ, бувало, прийде жандармъ до села та жадае вôдъ Коваленка печатки, яко знаку, що вôдбувъ свою патролю. Та Коваленко не давъ. Жандармъ дивуватъ ся:

„Чому не дасьте печатки" — говоривъ; — „коли не вѣрите, то прочитайте, що то на нѣяку зраду".

„Е! Якъ бы я читати знавъ" — говоривъ Коваленко — „то я бы панôвъ не боявъ ся, лишь паны менѐ".

Не було рады зъ Коваленкомъ. Приходила на нього кара за карою, а вôнъ тôлько всмѣхавъ ся та приповѣдавъ:

„Буду менѣ не злѣцитуете, свиту не заберете, а арешту не бою ся, бо заедно мешкаю въ арештѣ".

Незабаромъ прийшли выборы на посла. Староста наказавъ, абы кождый вôйтъ бувъ выборець. Се Коваленкови й не треба було наказувати, бо громада вже давно постановила пôслати Коваленка выборцемъ до голосованя.

Ставъ Петро Коваленко выборцемъ, дали йому карту голосованя, а громада выписала на картѣ руского мужицкого кандидата. Якъ ишовъ Коваленко до мѣста, то йому наказували:

„А вважайте, вôйте, абы паны вамъ картку не вкрали, або щобы не приписали польского посла".

Не треба було Петрови Коваленкови два разы наказувати. Пôшовъ передъ панôвъ изъ такимъ завзятьомъ, що якъ кара, то кара, якъ кримінальъ, то кримінальъ, а свого не попустить.

При комисіи выборчôй бувъ и староста, були комісарѣ, жандармы ще и паны зъ рады повѣтовои. Выдирали Коваленкови карту, пхали другу, якійсь його и по свитѣ потягъ, але Коваленко не подавъ ся. Не злакомивъ ся навѣть на грошѣ.

Якъ прийшла на нього черга голосувати, то Коваленко вынявъ карту, розложивъ еѣ тай тицьнутъ самому старостѣ пôдъ самъ нôсъ:

— „Дивѣть ся, пане старосто, що я голосую на руского посла".

Староста збентеживъ ся: „Не можна показувати" — сказавъ — „бо се тайне голосоване".

„Я не маю зъ чимъ таити ся" — вôдрубавъ Коваленко — „а вы, паны, вважайте, абы-сьте голосъ не вкрали, бо якъ кара, то кара, якъ кримінальъ, то кримінальъ, а я свого не попущу!

Хочь выкинули Коваленка за дверѣ, але руский посолъ перейшовъ.

По выборахъ довѣдавъ ся староста, на якій то способъ ставъ Коваленко вôйтомъ тай заразъ його зъ вôйтôвства скинувъ, а все таки Петро Коваленко хочь за такій короткій часъ прислуживъ ся громадѣ.

Громада за тѣ його заслуги дарувала йому свиту тай чоботы.

Пôшовъ Коваленко назадъ пасти худобу та вже й забувъ за свое вôйтоване, лишь часомъ, якъ розлютивъ ся на яке теля, то кричавъ:

Та ты, дурне теля, мене не слухаешь? Таже я громадѣ служивъ. Я бѣдный невченый пастухъ та оставъ сильно за громадою. А щобы то було, якъ бы я бувъ ученый тай маючій господарь? Тодѣ я взявъ бы панôвъ у крипи, що змыкали бы передо мною, якъ теля у сѣнокъ".

Пѣсня Канадійска.

Збиравъ я ся до Канады якъ соловей до принады,
А въ середу пополудни выѣзджавъ я якъ сынъ блудный...
А о третôй вже годинѣ фѣра заѣзджае
Мене моя родинонька сумно выправляе.
Выйшла моя вся родина и рôдная мати:
— Чи буду тя мôй сыноньку больше оглядати?
— Не будешь мя моя мати больше оглядати,
Бо не знаю чи ся верну до рôднои хаты.
Рôдну маму я покинувъ тай рôдного тата
Самъ поѣхавъ у Канаду за щастемъ шукати.
Яка менѣ, милі братя, була бѣда въ краю,
Та чого я тутъ приѣхавъ до чужого краю?
Ходю, блудю по Канадѣ за щастемъ шукаю,
Нема щастя у Канадѣ якъ у рôдномъ краю.
Вернувъ бымъ ся якъ найборше до рôдного краю,
Но ся боюю перевести безъ ту „калабаню".
Волѣвъ бымъ я въ сухôмъ „льондѣ" кульку въ лобъ достати
Нѣжь на шифу Кальзберка „Паланзу" сѣдати,
Бо та шифа, та „Паланза", добре возить люди
Ой за мѣсяць и за два дни въ Галифаксъ прибуде.
Бо на шифѣ на „Паланзѣ" добре ѣсти дае
То що бѣдный хлопъ у краю псови выкидае...
Изъ Гамбурга до Галифаксъ не можна видѣти,
Бо всѣ люде ажъ зъ голоду не могли ходити.
А хто мавъ ще якій грейцарь купивъ помаранче,
Бо на шифѣ ще зô всего оно є найтанче.
То найтанче помаранче мусѣвъ хлопъ купити,
Бо тимъ однимъ помараньчомъ мусѣвъ ся живити.
Не мôгъ я ся помараньчомъ бôльше выживити
Мусѣвъ я си одно яйце грубо заплатити.
Кухарови склянку пива, бо не хтѣвъ зварити.
Якъ зваривъ го — та зачавъ я его теребити,
Бо чьте нерадо, але мусѣвъ въ море выкинути.
Дай ми Боже, милі братя, до краю вертати,
Но не треба на „Паланзѣ" вже больше сѣдати.
Бо на шифѣ на „Паланзѣ" добрі капитаны,
Хто ся ѣсти вспоминае, хтѣвъ дати кайданы.
Оденъ жидокъ впоминавъ ся зъ російского краю —
Що му за те хтѣвъ зробити, того самъ не знаю...
Но го злапавъ я за руки та го хотѣвъ брати
Ажь на той часъ усѣ люде зачали кричати.
Панъ капітанъ поглядае на жида, на люде,
Заразъ собѣ щось подумавъ, же щось зъ того буде.
Стережѣть ся, милі братя, нечистого „бургу"
Не дайте ся ошукати дѣдови въ Гамбургу.
Намалювавъ вôнъ намъ шифу зъ штирма коминами,
Вôнъ такои самъ не видѣвъ своими дѣдами.
Якъ приѣхавъ у Галифаксъ вся людь позлазила,
И всѣ разомъ ся молили, щобъ ся затопила.
Ой Канадо, Канадонько, яка ты є мила
Неоднôго ты богача ту вже одурила.
Въ дома жѣнка, дѣти плачуть, що не мають хлѣба
А чоловѣкъ у Канадѣ ходить горшь вôдъ дѣда.
Приѣхавъ я до Канады сумно менѣ жити,
Бо нѣ хаты, нѣ дѣвчины, нѣ зъ кимъ говорити.
Приѣхавъ я до Канады безъ жадной причины
Опуститвъ я тата, маму ще й милу дѣвчину.
Ой дѣвчино, дѣвчинонько, яка ты ми мила,
Що безъ тебе у Канадѣ нещасна година.
Якъ бысь була дѣвчинонько зô мновь приѣхала
То бысь була дѣвчинонько неразъ заплакала.
Бо я чужинѣ загибаю по чужинѣ блуджу
За своею родиною бѣлымъ свѣтомъ нуджу.
Тутъ чужая сторононька тай люде чужіи
Не пристануть до серденька хочь и не лихіи.
Най бы вжѣ якій добрій бувъ все не свои рôдни,
Я чужая чужениця межи ними бѣдный.
Ой по садѣ-виноградѣ сумный походжаю
Изъ чужины до родины гадки посилаю.
Охъ милая родинонько, чи мене згадаешь,
Домовая сторононько якъ же ты ся маешь?
Всюды люде купочками а я сиротою,
Всюды люде зъ играшками а я зô слезою.
Веселѣть ся чужі люде, ой бо менѣ годѣ,
Менѣ втѣхи вже не буде ажь у своимъ родѣ.
Журба мене гризе нынѣ, журба гризла вчора
Ой хто не бувъ на чужинѣ, той не знае горя.
Украино моя мила, жаль ми за тобою,
Тамъ родичѣ мои рôдні й жена зъ дитиною.
Село мое, село миле, де я народивъ ся!
И зъ клопоту, журбы, туги ажь тутъ опинивъ ся.
Ходжу, блуджу поза море, тяженько вздыхаю,
Ой Богъ знае чи ся верну до своего краю.
Ой прилети зазуленько до мене въ гостину
И принеси менѣ вѣстку за мою родину.
Ой прилети соловейю тутка у Канаду,
Може бы ты своимъ словомъ давъ серцю розраду.

Д. Нелешокъ.

Листъ изъ Старого краю

Нова панщина.

На польську шляхту надходять що разъ „гôршй часы". Вôдколи знесли панщину, стае що разъ труднѣйше о даремного робôтника. Зразу хлопы робили на панськихъ ланахъ за песѣй грôшь безъ наймельшого протесту, але чимъ далѣ, почали на галицькôмъ „небѣ" показувати ся щоразъ небезпечнѣйшй знаки. Хлопамъ почала панська ласка лѣзти боками, и вони мусѣли зачати ратуватися передъ нею. Почали тѣкати до Росіи, бо ихъ збаламутили, що тамъ лучшй порядки. Але еміграцію до Росіи придушили жандармы. Паны счинили крикъ, що не буде кому робити, а на панській крикъ жандармы въ Галичинѣ й самого Господа Бога замкнули бы до арешту, якъ бы могли. Але въ краю не було лекше. И поваливъ нарôдъ до Бразиліи, Злученыхъ Державъ, Канады. Де могли, тамъ стримували, але се помогло не богато. Богато-пребогато народа втѣкло зъ краю, зъ сльозами зъ жалю за рôдною землею, але зъ проклономъ для тои землѣ нужды и неволѣ. Паны непокоились чимъ разъ бôльше, що зъ краю тѣкае имъ даремный робôтникъ и послушна выборча худоба, але замѣсть попустити, почали ще гôрше давити. И выбухли страйки. Зразу невеличкі, то тутъ, то тамъ, немовь вѣщуны великои пожежѣ. А вôдтакъ розгорѣли ся у великій загальный хлѣборобській страйкъ 1902 р. Паны заскреготали зубами зъ лютости и пустили въ рухъ усе, надъ чимъ мали власть: жандармôвъ, вôйсько, кримінали. Може се якого скабодуха й настрашило, але панамъ помогло не богато.

Весною 1903 р. вхопили ся хлопы иньшого способу, потягнули до Нѣмеччины на зарôбки. Ся заробкова еміграція мае крôмъ користей, про якй пишеть ся въ рускихъ ґазетахъ, також свои хибы. Руській робôтники яко меньше вымагаючй, можуть робити конкуренцію больше вымагаючимъ нѣмецькимъ робôтникамъ. А се зле, бо завсѣгда на тôмъ нѣмецькій дѣдичь, а руській и нѣмецькій робôтникъ, замѣсть бути одинъ другому братомъ и спôльно бороти ся противъ спôльного ворога, що живе ихъ працею, зачнуть на себе ворогувати. Навѣть самй нѣмецькій дѣдичѣ признають (про се була згадка и въ „Дїлѣ"), що волять руського робôтника, бо до него не чѣпаеть ся нѣяка „агітація", а при такôмъ станѣ рѣчи руській робôтникъ, не знаючи нѣмецькои мовы, не читаючи нѣмецькихъ робôтничихъ ґазетъ, не стоячи въ нѣякôй звязи зъ нѣмецькими робôтничими органiзаціями анѣ не маючи своеи органiзаціи, находячись у чужôмъ краю майже на ласцѣ у своихъ роботодавцѣвъ, а при тôмъ вѣрячи имъ, бо тутъ у краю наговорили имъ ажь до несхочу, якъ то добрй тй пруській паны для бѣдного руського народа, — може легко стати ся въ рукахъ нѣмецького дѣдича навѣть страйколомомъ. Отсе е хиба зарôбковои еміграціи, хиба, про яку въ насъ чомусь нѣхто не говорить, — але поза тымъ заробкова еміґрація руського хлопа до Нѣмеччины може бути для хлопа лишь корисна, не тôлько тымъ, що тамъ о много лучшій заробокъ, якъ на ланахъ польськихъ панôвъ, але й тымъ, що тамъ высша культура. Але для польськихъ панôвъ та еміграція шкôдлива, бо зъ краю тѣкае дешевый робôтникъ, а тымъ робôтникамъ, що лишать ся въ краю, лекше зробити страйкъ, — и тому паны знову заскреготали зô злости зубами. Вправдѣ старосты та иньшй панськй посѣпаки старали ся, кôлько лишь могли, не пустити хлопа на заробокъ, але того замало. И тому ухвалили паны въ галицькôмъ соймѣ бюра посередництва працѣ и постарали ся такъ швидко о цѣсарську санкцію для тыхъ бюръ, абы при ихъ помочи прикувати хлопа „цѣсарськимъ параґрафомъ" до дворського лану.

Але бюра працѣ ще не ввôйшли въ житє, а тутъ надходить весна и лѣто, нарôдъ збирае ся до Нѣмеччины на зарôбки. Треба було придумати на разѣ иньшу штуку. И придумали. Сими днями выдало галицьке намѣсництво до старостъ урядовый обѣжникъ такого змѣсту: Не хотячи наразити галицькихъ хлопôвъ на клопоты, намѣстництво попросило австро-угорськй консульяты въ Нѣ-

меччинѣ, абы тй розвѣдались, чи въ Нѣмеччинѣ сего року потребувати-муть робôтника зъ Галичины. Консуляты вôдповѣли, що попытъ на робôтникôвъ въ Нѣмеччинѣ сего року не великій, а о скôлько истнуе, то тôлько на робôтникôвъ изъ Захôдной Галичины, бо робôтникôвъ зô Схôдной Галичины, особливо руськихъ нѣхто не хоче, бо вони лѣнивй и нездарнй. По такôй вôдповѣди, котру неначе подиктувала конзулятамъ польська шляхта, намѣстництво завôзвало староства, абы тй „въ границяхъ обовязуючихъ законôвъ" старали ся здержувати руськихъ хлопôвъ вôдъ зарôбковои еміґраціи до Нѣмеччины.

Ось такъ выглядае та нова штука, яка мае помогти польськимъ панамъ доти, доки бюра посередництва працѣ не ввôйдуть въ житє. Цѣкавй тутъ двѣ рѣчи, а именно та вôдповѣдь австрійськихъ конзулятôвъ про лѣнивство та нездарнôсть руського хлопа и те, якъ то старосты маютъ здержувати еміґрацію „въ границяхъ истнуючихъ законôвъ", коли законы даютъ кождому свободу переселеня. Мы зрештою знаемо дуже добре, якъ те „законне здержуване" буде выглядати. Повысшій обѣжникъ намѣстництва мае бути для староствъ выкрутомъ до насильного здержуваня еміґраціи черезъ невыдаване пашпортôвъ и т. п., тай тôлько.

Шкода лишь, що тй панове, якй выдумуютъ все якйсь новй кайданы для руського хлопа, не тямлять, що коли бешь пса и замкнешь дверѣ, то вôнъ, не маючи куды втечи, може покусати, чи радше шкода, що руськй хлопы за мало се тямлять.

Бо якою-жь може бути оборона хлѣборобського робôтника супротивъ усѣхъ тыхъ панськихъ путъ, коли вôнъ ходить самопасъ, безъ нѣякои орґанізаціи. Такъ, безъ орґанізаціи, бо орґанізаторська робота руськихъ патріотôвъ опираеть ся головно на богатшихъ хлопахъ та на свѣтськôй и духовнôй интеліґенціи, т. е. на тыхъ, що маютъ „голосъ" при всякихъ выборахъ, а бѣднота ходить самопасъ, темна, голодна, налякана, погорджувана й богатшими хлопами, такъ що й зарôбкова орґанізація до Нѣмеччины выдаеть ся тôй бѣднотѣ не выплывомъ зъорґанізованои самопомочи, а тôльки актомъ великои ласки добрыхъ нѣмецькихъ дѣдичѣвъ, еґомосцѣвъ тай ласкавыхъ руськихъ панôвъ зô Львова...

12. цвѣтня 1904. М. Л.

— Хочете правовати ся, выставити кому повномочіе, купити або продати маетокъ, дôстати сплатокъ, сколектовати грошѣ вôдъ довжникôвъ або увольнити ся вôдъ войсковои еквепирки, пишѣть до John-a Nemeth-a 457 Washington St. New York, N. Y. Вôнъ вамъ всьо зробить якъ найлѣпше и скоро.

Памятайте на „Рускій Народ. Фондъ въ Америцѣ"!

ДОПИСИ.

Зъ Лемкôвщины.

Зъ давнѣйшихъ часôвъ.

Не такъ давно, то було за моеи памяти, було собѣ ще молоде господарство, мужь и жена, котрй любили дивити ся на люцку працю и присвоити собѣ, коли що попало въ руки. Одного разу жандармы, выслѣдили згублену люцку працю, и забрали ихъ зô собою до начальника громады до протоколôвъ, а потôмъ мали опинити ся въ Ивановôй холоднôй хатѣ. Але задля великои ганьбы такй молодй люде скованй въ ланцушки, встыдали ся що не мѣра, бо злодѣйство ся выкрыло. А що теперъ люде скажуть въ селѣ якъ дôзнаютъ ся о такôй славѣ? Бѣда – встыдъ! Але беруть ся на способы, просять старшину громацку, щобы за ними причинила ся, абы не дôстали ся до Ивановои хаты, а щобы передъ свѣтомъ и передъ урядомъ могли оправдати ся то твердили присягою пôдъ великою клятвою, що они незнаютъ о жаднôй крадежи, що то тôлько злодѣѣ пôдкинули на ихъ клопôтъ, и такъ выйшли на вôльну ногу. Добре то ошукати чоловѣка, але Бога не ошукатъ: крива присяга старчила тôлько несповна до рока. Поклали ся обое на ложе болѣзни а по кôлькадневнôй недузѣ и на смертне ложе, и такъ закôнчила ся лакома ґосподарка.

Село Гута не є велике, бо заледво мае кôлька хатъ. Тое село належить до Перегримки. Повѣсила ся тамъ одна жена 29 марта. Кажуть люде, що єѣ зять дуже докорявъ и зъ того збожеволѣла а нарештѣ и повѣсилась.

Польскй звычаѣ.

У полякôвъ е такій звычай, що въ другій день по Великодни ходять по поляхъ зъ кропиломъ и свяченою водою, а якъ окроплять поле приходять до дому и роблять парады. Посходять ся разомъ, попôдпиваютъ собѣ, „вудки", (виски) и зачинаютъ стрѣляти; хто що мае револьверъ, ручницю, стрѣляють безъ порядку хочьбы и другому въ очи. Такъ одень кавалеръ якъ стрѣливъ напрасно тай набôй пôшовъ въ стрѣху (въ дахъ) а вôдтакъ зачало горѣти. Огонь розпаношивъ ся на добре: згорѣла одна хата, потôмъ друга, трета и такъ дальше, всего згорѣло 18 домôвъ (нумерôвъ). Такъ ся стало въ селѣ польскôмъ въ Квятоньовицяхъ коло Горлиць.

Весна почалась у насъ на 4 тыжнѣ передъ Великодными Святами. Була хороша погода, тôлько морозы були, кождои ночи. Люде досыть увивались, хто мавъ свою худобу. Вôдъ недѣлѣ цвѣтнои переливае дощь часами и снѣгъ якъ бы марцьовыми филями.

Якъ хто хоче освободити ся вôдъ бѣды, то заразъ твердить клятвою, що вôнъ тому нѣчо невиненъ. Одного дня теперь святами В. вступивъ жандармъ въ циганьску хату шукати згубели, що погибла въ Липинкахъ, въ польскôмъ селѣ, и пытае цигана: Циганъ! чи ты укравъ чоботы? Циганъ: Пане! Якъ недалеко до святъ, а жебымъ недочекавъ, якъ я укравъ на одного гелера якъ емъ ся уродивъ.

Андр Пыжъ.

Зъ Beaver Creek, Alta, Can.

Въ нашôмъ Біверъ Кріку въ пôвнôчнôй Альбертѣ, есть около 300 родинъ нашихъ Русинôвъ. Однакъ, заснули такимъ твердымъ сномъ и сплять ще до сего часу, що годѣ имъ пробудитись и взятись до якого дѣла. Жиють мовбы ихъ нѣчо необходило. Примѣромъ, незвертаютъ уваги на свою будучнôсть, не стараютъ ся о публичну школу, въ котрôй моглибъ нашй дѣти пôзнавати яснôсть свѣтла; анѣ о руську читальню, въ котрôй мôгбы нашь народъ хоть троха просвѣтити ся. Навѣть братства нема до котрого моглибъ нашй Русины приступати.

Гей вы братя Русины на вôлнôй землѣ, збудѣть ся разъ зъ того твердого сну и не жалуйте тыхъ пару центôвъ на руску школу, въ котрôй могли бы ся нашй дѣти просвѣщати и научили бы ся жити пôсля божого закону. Не жалуйте и на руску читальню въ котрôй могли бы мы старшй, пôзнавати яснôсть свѣтла и проганяти тую безмѣрну тьму, котра такъ сильно мѣжь нами пануе.

Єсли мы старшй будемо такъ довго спати и не возьмемо ся до дѣла до нашои орґанізаціи, то чого можемо ся надѣяти зъ нашихъ дѣтей, котрй лишать ся тутъ жити по нашôй смерти? Сежь не яка будь дурниця, але се нашь обовязокъ горнутись до свѣтла, бо звѣсна рѣчь, що просвѣченый чоловѣкъ може лѣпше Бога пôзнавати и его любити! Отже застановѣмъ ся надъ тымъ и возьмѣмъ собѣ тое глубоко до нашого серця. Знаю, що многй зъ васъ скажуть: „Е, нащо менѣ школы або читальнѣ, що менѣ зъ того за хосенъ препѣнь я такъ само жию якъ и той що знае читати и писати и такъ само маю 160 акрôвъ поля якъ и той, що письменный!" Але того вы нѣколи не кажѣть, бо хочь неписьменный жие такъ само якъ той що знае письмо и такъ само мае 150 акрôвъ поля, але письменный все скорше дасть собѣ раду въ свѣтѣ, не одно ему легче приходить и не дасть себе ошукати. Дивѣть на другихъ Русинôвъ, що жиють по инчихъ плейзахъ хочьбы и тутъ въ Канадѣ, примѣромъ, въ Вініпеґу. Тамъ Русины не суть замешкалй довше якъ мы тутъ и не богатшй вôдъ насъ а однакъ вже маютъ и церкви и школу и читальнѣ и заложили собѣ братство, взагалѣ маютъ вже якусь свою орґанізацію. А вы Русины на Біверъ Кріку и думати про те нехочете.

Чейже мы нехочемо порôвнати ся зъ тыми дикунами, що жиють по лѣсахъ и прерияхъ въ Канадѣ, зъ Индіянами, алежь бо навить Индіяне горнуть ся до науки, маютъ свои школы и т. п. Впрочѣмъ мы христіяне и повиннй пôсля тои вѣры жити а вѣра христіяньска наказуе, щобы люде ся учили. Тожь на початокъ стараймо ся о школу и читальню а опôсля заложѣмъ свое брацтво та приступѣмъ до Руского Народного Союза, до котрого, якъ вамъ звѣсно, платить ся лишь 70 центôвъ на мѣсяць, за що Союзъ платить $600 посмертного и другй запомоги.

Василь Романюкъ.

Зъ Stuartburn, Канада.

До редакціи Свободы:

У насъ въ Канадѣ дае ся чути бракъ учителѣвъ руско-англійскихъ.

У насъ въ Сютартборнъ суть три школы укôнченй, все готове, лишень учителѣвъ нема. Я буду васъ просити, може вы тамъ знаете рускихъ хлопцѣвъ, що змогли бы учити у насъ по рускй и анґлійски хотьбы не були екзаминованй, але щобы знали писати по анґлійски. Мы бы помогли имъ щобы були принятй ґовернментомъ за учителѣвъ до публичнои школы. Платня мѣсячна вôдъ зверхности: вôдъ $30.00 до $40.00. Помешкане у Русинôвъ найде дешеве, дѣти самй рускй,

Теодозій Вахна,
секретарь-касіеръ въ Stuartburn.

Звертаемо увагу нашихъ читателѣвъ на повысшу допись. „Свобода" вже неразъ писала про потребу такихъ учителѣвъ въ Канадѣ, котрй бы знали рускій и англицкій языкъ та заохочувала рускихъ хлопцѣвъ, щобы бралисъ до науки англицкои мовы и ишли на учителѣвъ до Канады. При праци и вытревалости такій учитель мôгъ бы опôсля поробити испыты и дôстати ся до шкôлъ вызшихъ та дôстати 50, 60 або и бôльше долярôвъ на мѣсяць. Чи послухавъ хто нашого голосу не знаемъ, але знаемо те, що дуже мало нашихъ рускихъ хлопцѣвъ вôддае ся науцѣ. Велика бôльшôсть волить по робобѣ заграти въ кульки, вмѣсто книжки взяти до рукъ склянку, або стоячи при барѣ дивитись въ зеркало та любоватись самимъ собою, неначе кажучи: „Ось якій я панъ"! Що панъ то панъ, але въ неодного такого пана въ головѣ вмѣсто розуму, — полова та сѣчка....

Се встыдъ и ганьба, що Русины вже двайцять кôлька рокôвъ идуть до Америки а ще не потрафили выдати зъ помѣжь себе людей, котрйбъ були спосôбнй заняти мѣсце сѣльскихъ руско-англицкихъ учителѣвъ!

Якій конець того? Конець такій, що єсли такъ дальше будемо дбати о просвѣту якъ доси, то не лишь Американцѣ будуть и дальше уважати насъ за ignorant Hungarians, але нашй рускй дѣти въ Канадѣ будуть учити Французы, Айришѣ и т. п. або, що ще гôрше, будуть учити ихъ польскй, словацкй та московскй недоуки и тутъ въ вôльнôмъ краю будуть польщити, словачити, московщити, нашй рускй дѣти!

И нѣхто не буде сему виненъ, лишь мы самй, наше руске лѣнивство та байдужнôсть.

На сю справу повиннй бы звернути увагу такожь краевй учителѣ. При пильнôй праци може кождый интеліґентный чоловѣкъ за оденъ рôкъ присвоити собѣ на стôлько англицку мову, щобы стати учителемъ сѣльскои канадійскои школы. Лишь троха бôльше енерґіи, рухливости та вѣры въ свои власнй силы.

Ред.

Зъ Фредериктавнъ, Па.

Не много насъ тутъ Русинôвъ, але жиемо собѣ по христіяньски. Маемо свое братство, котре належить до Союза и мало есть такихъ Русинôвъ, котрй бы до нашого брацтва не належали, а если котрй не належать, то сподѣемо ся, що и они невдовзѣ до насъ приступлять. Робота иде добре, робимо повный часъ, лишь то намъ хиба, що якъ прийде Недѣля, то мусимо сидѣти дома, бо церкви тутъ нема. На 27 Марта братъ Ив. Петриско запросивъ тутъ о. Е. Гомичкова зъ Чарлрой. О. Гомичковъ бувъ тутъ два дни и сповѣдавъ людей одного вечера въ домѣ ч. Ив. Петриска а на другій день въ компанічнôмъ домѣ, де вôдправивъ для насъ службу Божу и державъ проповѣдь. За тое дякуемо всѣ члены братства о. Е. Гомичкови и нашому предсѣдателеви Ив. Петрискови.

В Молнарь.

Зъ Yorkville, O.

Въ имени членôвъ Союза вôддѣлъ 77 складаю сердечну подяку головному предсѣдателеви Союза о. Стефановичеви зъ Питсбурґа, за те, що на наше запрошене прибувъ до насъ, высповѣдавъ насъ и потѣшивъ. Сповѣдь и богослуженє вôдбули ся въ домѣ п. Ивана Стахняка, бо своеи церкви нѣ галѣ ще немаемо, а не хотѣлисьмо ходити по чужихъ и чужй куты вытирати.

Иванъ Станко
предсѣдатель М. Р. Н. С. в. 77.

Зъ Hazleton, Pa.

Нашого мѣсцевого секретара въ Біверъ Меадовсъ числс 95 Андрѣя Савку обдарила его жена краснымъ хлопцемъ, которого окрестивъ въ недѣлю 27 Апрѣля О. Галько. При хрестѣ дали ему имя Иванъ. Хрестный отець и мати були: Федоръ Поливка и Марія Мигалѣкъ, По службѣ Божôй панъ Андрѣй Савка запросивъ всѣхъ краянôвъ до себе и выстроивъ красну забаву. Гостѣ забавляли ся дуже красно; такожь незабули и на Рускій Народный Дôмъ жертвовати и зложили на руки Ф. Поливки слѣдуючй:

Андрѣй Савка	1.00
Варварка Савка	50
Иванъ Пѣтухъ	25
Йванъ Сивикъ	25
Юрко Сивикъ	50
Андрѣй Голятъ	1.00
Гавріилъ Мейза	50
Антоній Леньо	25
Семанъ Демчакъ	25
Афтанъ Солтысъ	25
Юрко Мигалѣкъ	25
Теодозій Джуґанъ	20
Адамъ Кравець	25
Йосифъ Солтысъ	15
Анна Солтысъ	10
Розалія Сивикъ	10
Данько Савка	50
Антôнъ Домбровякъ	25
Федоръ Поливка	25
Семанъ Солтысъ	25

Разомъ зложили суму $7.05

Ф. Поливка.

СМѢШИЕ.

МѢЖЬ ДѢТЬМИ.

— Мôй дѣдо мае вже 94 лѣтъ.

— Е дурниця! Мôй мавъ бы вже 130, якъ бы бувъ живъ...

НЕДОБРЫЙ МУЖЪ.

— Не можу тебе любити, бо ты нѣколи не зробишь для мене сего, що зробивъ мôй перший мужъ.

— Такъ? Що-жь вôнъ такого зробивъ?

— Померъ въ двѣ недѣлѣ по вѣнчаню и лишивъ менѣ 50 тысячъ долярôвъ...

„SVOBODA“
(LIBERTY)
The Ruthenian (Little Russian) Weekly published every Thursday at 209-211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN, Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

UNION LABEL 23

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16. 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
До старого краю на рôкъ $2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року $1.00
До старого краю на пôвъ року ... $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787

Безъименныхъ дописей не принимаємо.

Хто хоче, щобы те, що напише, було друковане въ „Свободѣ“ въ Четверь, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Пятницю вечеръ.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, также свой старый адресъ.

Уваги.

До „листу изъ старого краю“, надрукованого въ нынѣшнôмъ числѣ „Свободы“, мусимо додати ось що.

Австрійско-польскй жандармы не були бы въ силѣ здержати еміґраційного руху до Росіи, слибъ народъ знавъ, що въ Росіи лѣпше якъ въ Галичинѣ. Аджежь не здержали жандармы пару сотокъ тысячь рускихъ еміґрантôвъ, котрй выѣхали до Сполученыхъ Державъ, Бразиліи та Канады. Фактомъ є, що Русины зô всхôднои Галичины занадто близько Росіи — знають якй тамъ порядки и тому до Росіи не еміґрують. Кромѣ сего були выпадки, що російскй жандармы арештували галицкихъ еміґрантôвъ и вôдсилали ихъ шупасомъ назадъ до Галичины, де тіижь сидѣли неразъ мѣсяцями по арештахъ.

Що рускй робôтники идучй на зарôбки до Нѣмеччины мають менчй вымоги вôдъ нѣмецкихъ робôтникôвъ се правда, але щобы задля того они мали стати страйколомами — се ще пытане. Рускй робôтники и въ Америцѣ мають менчй вымоги вôдъ американьскихъ робôтникôвъ, а однакъ помимо сего лишь дуже а дуже рѣдко лучае ся, щобы Русины були страйколомами (скебами). Противно, рускй робôтники маючи менчй потребы а бôльше заощадженого гроша, були всегда пôдпорою тутешныхъ страйкôвъ, якъ примѣромъ двохъ послѣдныхъ великаньскихъ угльовыхъ страйкôвъ, сталевого и иншихъ. Правда, они майже не читають тутешныхъ американьскихъ часописей и жиють осторонь вôдъ амер. робôтникôвъ, але въ часѣ страйку они дуже солідарнй, тримають ся разомъ и потрафлять якъ найбôльше обмежити свои вымоги а черезъ те суть въ силѣ выдержати довше безъ роботы якъ другй робôтники зъ бôльшими вымогами. Фактомъ є, що рускй робôтники лишь декотрй дôставали запомогу зъ головнои юнійнои касы въ часѣ страйку и то лишь за дуже короткій часъ, мѣжь тимъ якъ американьскй робôтники брали запомогу вже въ першôмъ мѣсяцю — або ишли скебувати.

Не будьмо уступчивй.

Зъ проектомъ д. Зятика, щобы Свобода друковала деякй рѣчи латиньскими буквами, трудно згодитись. Се було бы неоправдане уступство зъ рускои стороны рускимъ лѣнюхамъ, або немногимъ чужинцямъ, що до Союза належать а не умѣють по руски. Союзъ є руска орґанізація а Свобода є руска часопись. Єсли котрый Русинъ не знае руского письма, то се приносить ему тôлько встыдъ та ганьбу и кождый Русинъ повиненъ чимъ скорше свого письма научитись — инакше вôнъ не вартъ зватись добрымъ Русиномъ. Щожь до не многихъ чужинцѣвъ, то они вступаючи до Союза знали, що вступають до рускои орґанізаціи а тымъ самымъ мусѣли бути приготованй на се, що всякй урядовй письма Союза будуть писанй лишь по руски. До I. K. S. Jednoty — до Пенсилвенійской Jednoty и до Народного Словеньского Сполку належать десятки тысячь Русинôвъ, а однакъ чи тй орґанізаціи друкують свои часописи по руски? — Нѣ. Не будьможь и мы занадто уступчивй взглядомъ другихъ.

Будьмо справедливй.

Русины взагалѣ взглядомъ чужинцѣвъ дуже справедливй и уступчивй, але неразъ впертй и невырозумѣлй для своихъ. Доказомъ, справа рускои правописи въ „Свободѣ“. Минувша конвенція рѣшила, що „Свобода“ мае печататись лишь етимольоґіею. Чи се справедливо? Аджежь Свободу читають не лишь члены Союза, а мѣжь членами Союза є и такй, котрй стоять за фонетикою. Кромѣ сего ухвалы хочь бы навить конвенціи „Союза“ не повиннй ити за далеко. Онй могутъ вôдноситись що найбôльше до правописи въ розпоряджєняхъ Союза, але не повиннй ити такъ далеко, щобы наказувати навить людямъ не належачимъ до Союза якои правописи они мають уживати. Єсли бôльшôсть членôвъ Союза бажае собѣ етимольоґічнои правописи, то могуть задержати єи въ внутрѣшнôмъ и внѣшнôмъ урядованю Союза, однакъ справедливôсть вымагає, щобы члены Союза зôставили другимъ людямъ волю уживати такои правописи, яку они уважають за лѣпшу. Хто хоче справедливости для себе, мусить бути такожь справедливымъ для другихъ.

Чи не добре було бы такъ?

Звѣстна рѣчь, що теперь кождый членъ платить до Союза однаково 70 (взглядомъ 35) центôвъ на мѣсяць. Але се несправедливо. Було бы далеко справедливѣйше, єслибы члены платили пôсля того коли хто приступивъ до Союза. Хто приступить до Союза молодшій, повиненъ платити менче, хто приступить старшій, повиненъ платити бôльше, але всегда однакову суму за цѣлый часъ доки належить до Союза. Тй члены котрй вже давно въ Союзѣ, платили бы пôсля вѣку въ котрôмъ приступили до Союза. Справа ся була пôдношена на двохъ послѣдныхъ конвенціяхъ, але на жаль, делеґаты не зрозумѣли єѣ и она упала. Варта бы надъ нею застановитись на конвенціи въ Shamokin, бо єслибъ до Союза платилось пôсля лѣтъ, то се певно причинилось бы до розвитку Союза. Союзъ дôставъбы много молодыхъ членôвъ, котрыхъ днезь вôдстрашує вôдъ вступленя до него для молодыхъ взглядно высока мѣсячна оплата. А вѣдомо, що молодй члены суть пôдпорою кождои орґанізаціи.

Червоный Хрестъ — а Русины.

Мы вже згадували, що деяки збаламученй Русины шлють жертвы на російске товариство „Червоного Хреста“. Єсли жь коли ходить о споможене себе самихъ, о руску народну справу - тамъ и серце и кишеня тыхъ збаламученыхъ Русинôвъ замкненй. Се оденъ доказъ бôльше якъ шкôдливою є царославна аґітація московскихъ заволокôвъ и москвофільска аґітація рускихъ перекинчикôвъ. Тутъ не ходить о саму вѣру. Ихъ цѣлею не лишь те, щобы Русинъ переставъ вѣрити въ Папу а вѣривъ въ Синодъ. Ихъ цѣлею є, споганити Русинови его історію, оплюти его мову, его звычаѣ и и. д. а защѣпити въ нѣмъ любовь до кнутодержця батюшки царя. И на жаль деинде имъ тое удае ся. Дурный Русинъ забувае свôй рôдъ, плюе на свое, забувае свои власнй потребы, вôднимае хлѣбъ своимъ власнымъ дѣтямъ вôдъ устъ тутъ, и посилае свои кровавй центы на далекій Сходъ. А царославнй и москвофільскй аґенты тимъ славлять ся. Славлять ся, бо и мають чого, бо чимъ бôльше Русинôвъ зловлять въ свои сѣти, тимъ бôльша буде ихъ похвала и тимъ бôльше рублѣвъ дôстануть.

Однакъ треба знати, що не всѣ Русины идуть за ихъ голосомъ. Идуть лишь тй, що перейшли на царославіє або танцюють на голосъ москвофільскои дудки. Але бôльша, далеко бôльша часть, всѣ свѣдомй и розумнй Русины держать ся приповѣдки, що „блисша сорочка тѣла якъ кожухъ“ и вмѣсто на російске товариство „Червоного Хреста“ складають жертвы на свôй Рускій Нар. Фондъ, на рускій Еміґраційный Дôмъ и другй чисто рускй цѣли.

Чи буде коли лѣпше?

Царославнй и москвофільскй туманителѣ Русинôвъ въ Америцѣ звикли кричати, що радикальнй попы наробили партій мѣжь Русинами, посварили Русинôвъ мѣжь собою и т. п. Що се чиста брехня про се кождый знае у кого здоровй очи и кому ушей не заложило. Мы моглибы навести сотки доказôвъ на те, що власне туманителѣ роблять найбôльше бурсы мѣжь народомъ, але шкода на се мѣсця у нашôй часописи. Ограничимось на послѣднôмъ фактѣ, якій лучивъ ся въ однôй царославнôй громадѣ. Громада, якъ сказано, перейшла на царославіє, радикалъ попомъ нѣколи у нѣй не бувъ. Люде царославнй, зъ вынятьомъ кôльканайцятьохъ, належать до Общества царославного або москвофільского. Попа мають бувшого Змартвихстанця и Поляка, але теперь царославного; въ школѣ букварѣ етимольоґічнй; на тов. „Червоного Хреста“ и Єрусалимску церковь складають жертвы; словомъ згадана громада мае пôсля рецепты туманителѣвъ все потрѣбне до того, щобы мѣжь нею запановали цѣлковито „рускій“ миръ и любовь. А на дѣлѣ що бачимо? Бачимо, що и въ тôй клязичнôй царославно - москвофільскôй громадѣ нема спокою. Однй хотять записати церковь на Тихона, другй не хотять, мѣжь попомъ а частею громады квасы, котрй дôйшли навѣть до сего, що оденъ вызначный парафіянинъ въ церквѣ пôдчасъ проповѣди давав батюшцѣ наставленіе о чѣмъ мае „казаніе“ говорити.

Отже не попы-радикалы виннй, що мѣжь народомъ роздоры, але скорше виннй сему туманителѣ а ще въ бôльшôй мѣрѣ винна тому темнота народна, зарозумѣлôсть и упертôсть, котрй кромѣ свого я не хочуть бачити бôльше нѣчого. Сю нашу гадку потверджують такожь подѣѣ на такихъ плейзахъ, де не заходять нѣ радикалы нѣ царославнй, де Русины жиють за своимъ власнымъ розумомъ, а однакъ и тамъ не обходить ся безъ баламуты, такъ що справдѣ неначе выходить на те, що де два Русины тамъ 3 партіи...

Засудженый.

Минувшого року москвофільскій дневникъ „Галичанинъ“ пописавъ всякй брехнѣ на украиньске товариство „Рускій Институтъ для Дѣвчатъ въ Перемышли“. Управа товариства внесла скаргу на „Галичанина“ и судъ засудивъ его редактора на заплачене коштôвъ и 100 коронъ кары, та приказавъ ему выдруковати сей вырокъ въ найблизшôмъ числѣ своеи казеты.

Москвофільска просвѣта.

До якого абсурду доходять москвофілы черезъ вырѣкане ся своеи рôднои а принимане чужои мовы, доказує отсєй фактъ. У Львовѣ почали москвофілы выдавати двотыждневу газетку для дѣтей п. з. „Вѣночекъ“. Газетка друкована по московски. Оденъ уступъ першого числа сеи газетки звучить такъ: „Три бабочки. Однажды жили на бѣломъ свѣтѣ три бабочки — бѣлая, красная и желтая. Онѣ весело играли подъ лучами теплаго солнышка и перелетали съ одного цвѣтка на другой, не чувствуя никакой уеталости. Вдругъ, однажды полилъ сильный дождь и сильно вымочилъ ихъ. Когда онѣ почувствовали это, то захотѣли поскорѣе летѣть домой, но дверь ихъ домика была закрыта“ и т. д. Чи може руска дитина се зрозумѣти? А если не може, то яка корысть зъ такого выдавництва? Чи не лѣпше бы було написати те саме своею рускою мовою?

Товариство Червоного

Христа се друкарска помилка; мало бути Хреста. Хрестъ, по англицки cross. Ню-йорска казета перетолкувала сю помилку на чорта. Оправдувати друкарску похибку передъ казетою нема у насъ причины тимъ бôльше, що дурному и такъ вѣчная память!

Календарь „Союза“ ничь не вартъ.

Такъ пише Нюйорска казета. А чому? Бо друкує адвертайзментъ календара царославного „Свѣта“, за що дôстае грошѣ.

Hands off!

Ню-йорска казета пхае свое рило до Союза и дае науки членамъ Союза що они мають робити ввиду наближаючои ся конвенціи. Союзъ стоявъ за довгй роки и розвивавъ ся хочь нюйорскои казеты ще на свѣтѣ не було а и теперь члены Союза на стôлько розумнй, що потрафлять своими центами самй ґаздувати безъ того, щобы ишли на науку до нюйорскои казеты.

Казета повинна затямити собѣ се: „швець знай свое шевство а до кравецтва не мѣшайсь“.

Се и те.

Думка выдаваня новои часописи въ англицкôй мовѣ есть нова для американьскихъ Русинôвъ. Але єсли добре розважимо тутъ наше жите въ Америцѣ, то переконаемо ся, що такои часописи намъ конечно потреба, бо безъ неи нѣхто зъ поза Русинôвъ нѣчого о насъ не може знати. Навить такй близькй сусѣды якъ Поляки, Литвины, Чехи, Словаки и другй мало о нашихъ справахъ дôзнати ся можуть а то тому, що нашй часописи и книжки печатають ся рускими буквами, котрыхъ другй народы читати не можуть, бо не учились того. А вже о Американцяхъ або Нѣмцяхъ, котрй тутъ въ Америцѣ занимають найвысше становище то анѣ говорити. А вонобъ було дуже добре, єслибъ тй народы о насъ дôзнались и порозумѣли насъ, дôзнались до чого мы стремимо и про що мы не можемо того осягнути чого бажаемо.

Я зô своеи стороны думаю, що таке выдавництво истнувати повинно, лише залежить вôдъ того, щобы тоту нову а дуже пожиточну думку впровадити якъ найскорше въ жите.

Пару днѣвъ тому назадъ прочитавъ я оголошене въ „Свободѣ“, що перша просвѣтна книжочка зъ пôдъ редакціи С. Макара вже вышла. Думаю собѣ, чому менѣ єѣ не прислали? Прецѣнь и я єсьмъ членомъ тыхъ книжочокъ а жадной менѣ не прислали...

Ажь приходжу зъ роботы и дивлюсь на стôлъ и щожь я побачивъ? Побачивъ тую саму книжочку, за котрою я такъ нетерпелививъ ся. Не забули и о менѣ и книжочку прислали! Тожь я заразъ переглядати єѣ на вскрôзь що тамъ нового въ нѣй есть. Картку за карткою перевертаю и на вырывки перечитую (бо цѣлу не мôгъ вôдъ разу). Потôмъ ажь за яку годину взявъ ся я дѣйсно до читаня. Перечитавши все, зъ великои радости ажь сплеснувъ руками зъ вдоволеня, що американьскй Русины вже дôждали ся такъ довго очѣкуваного выдавництва и то такъ зрозумѣлого, що й маленька дѣтина може все вырозумѣти безъ пытаня ся старшихъ.

Думаю собѣ, що таке выдавництво заслугує на похвалу и таке дѣло повиннй всѣ Русины въ Америцѣ пôдперти грошево, бо оно на се заслугує. А истнувати жадне выдавництво не може, єсли го люде не пôдопруть. Тожь братя робôтники стараймо ся попирати такъ добре дѣло й приступаймо громадно до него. На остатку кличу, нехай жие выдавництво им. Бончевского на славу американьскои Руси и на пожитокъ нашому народови.

Понеже Конвенція Руского Народного Союза зближаесь и було оголошено, що хто мае якій проектъ, щобы подавъ его до публичнои вѣдомости, то я ставлю такій проектъ, щобы головна Конвенція ухвалила, щобы „Свобода“ могла хоть разъ оголосити важнѣйшй рѣчи латиньскими буквами а то тому, щобы и тй члены що суть въ Союзѣ а не знають руского письма могли дôзнати ся, якъ справы Р. Н. Союза стоять. Взагалѣ можна бы й важнѣйшй рѣчи американьскихъ Русинôвъ передруковувати тимижь буквами, бо много такихъ есть въ Союзѣ, що „Свободу“ вôдберають а нѣчого зъ неѣ не

розумѣють, бо не знають нашого письма. Думаю, що розвôй Союза вымагае того. Затим перепрашаю тихъ всѣхъ, що суть противнѣ тому.

New York, April 30, 1904. Павло Затинъ.

Перший день Мая.

Май, се мѣсяць любови, поезіи, поривôвъ, надѣй... Чомужь бы сей мѣсяць не мавъ бути символомъ лѣпшого, красшого житя також для нынѣшнього вôльного невольника, для робôтника?

Гадку свяченя 1-го мая якъ робôтничого свята, пôднесла вперше орґанізація американьскихъ робôтникôвъ The American Federation of Labor 1888 року. Гадка загально подобалась, бо хочь святковане рѣчь формальна, але самъ фактъ, що міліоны робучихъ рукъ всѣхъ краѣвъ одного и того самого дня кидають працю та святкують свое робôтниче свято — мае велике значѣне. Таке святковане дае робôтникамъ почувати спôльность своихъ интересôвъ, свою силу, додае охоты до дальшои, неустаючои борбы. Ввиду сего робôтники зôбранѣ 1889 року на мѣжнароднôмъ соціялістичнôмъ конґресѣ въ Парижи (въ память столѣтнои рôчницѣ французкои революціи) одобрили сю гадку и порѣшили що року святкувати день 1-го Мая якъ мѣжнародне робôтниче свято. Въ европейскихъ краяхъ (навить у Росіи) уряджують робôтники сего дня походы та демонстраціи хотяй власти ихъ арештують за се а неразъ и стрѣляють. А у вôльной Америцѣ? Тутъ день 1-го Мая спокôйный, безъ демонстраціи, безъ арештôвъ... Тутъ лишь денеде ґрупы свѣдомыхъ робôтникôвъ обходять се свято — а прочи спять сномъ блаженыхъ, упоени илюзіею, що тутъ вôльна сторона, що тутъ борба непотрѣбна. А однакъ якъ грубо помиляють ся тѣ, що такъ думають! Забули вже мабуть Лятимеръ, забули подѣй пôдчасъ послѣдныхъ страйкôвъ, не бачать и того, що теперь на ихъ власныхъ очахъ ся дѣе. Въ Колорадо банда компаністôвъ въ змовѣ зъ ґовернеромъ стейту и при помочи державнои міліціи силою стараесь зломити страйкъ тамошныхъ майнерôвъ. Въ тôй цѣли арештуе невинныхъ людей, игнорує приказы суду, выганяе людей зъ границь державы, бôльше „небезпечныхъ" або упертыхъ мордуе!.. Се не въ Росіи дѣесь а въ вôльной републицѣ Америки. Тожь не пора спати заплющивши очи, але пора дивитись добре вколо себе и каждый нападъ новочасныхъ деспотôвъ сейчасъ вôдпирати. Лишь сей може мати свободу, хто заслугуе на неѣ и знае ей собѣ выборити, або истнуючу вже боронити.

Здобуваючи крокъ за крокомъ щоразъ то бôльшу свободу и бороняче вже здобуту, дôждуть ся люде колись дня 1-го Мая, котрый будуть могли святковати якъ день справдѣшнои вселюдскои братерскои любови...

Що чувати въ свѣтѣ.

КОМІСІЯ конґресу, звѣсна пôдъ назвою „Комітету сѣмохъ", котру выделено, абы провѣрила замѣты противъ многихъ конґресменôвъ, порѣшила оногды, що всѣ замѣты безосновни, а конґресмены не виновани.

Ходило о ту именно о тыхъ конґресменôвъ, котрѣ були вмѣшанѣ въ голосну справу почтовыхъ скандалôвъ. Якъ вже звѣсно нашимъ читачамъ, п. Врісто, асистентъ ґенерального почтмайстра, заявивъ въ своимъ рапортѣ по переведеню слѣдства, що мѣжь виновниками почтовыхъ скандалѣвъ е також 150 конґресменôвъ. Деякѣ зъ нихъ належали навѣть до головныхъ виновникôвъ, котрыхъ заразъ годило ся увязнити.

Ся справа выкликала тодѣ велику сензацію и наделала богато шуму. Заинтересованый конґресъ бувъ приневоленый выбрати спеціяльну комісію, яка мала роздивити ся въ замѣтахъ и покарати нечесныхъ конґресменôвъ. И теперь здѣйснила ся пословиця, що крукъ крукови ока не выдовбе...

Комісія роздивляла ся въ замѣтахъ, доки справа не пôшла въ забуте, а коли ее стало ся, заврокувала, що обвинуваченѣ конґресмены не виноватѣ. Увôльнено навѣть сенатора Дітриха зъ Місурі, котрому судово доказано, що бравъ „кубаны" за выроблюване посадъ для мѣсцевыхъ почтарѣвъ. Сего оправдали на тôй основѣ, що, мовлявъ, вôнъ не бувъ тодѣ представителемъ народа, коли бравъ „кубаны", бо ще не складавъ сенаторскои присяги.

Такимъ робомъ всѣ обвинуваченѣ представителѣ остали чистыми мовь сльоза.

СИМИ днями приѣхавъ до Вашинґтону и бувъ на авдіенціи у президента Рузвелта князь Пелюнь, близькій своякъ хіньскои цѣсаревои. Кажуть, що приѣхавъ вôнъ въ якôйсь важной полiтичнôй місіи, але въ якôй именно — годѣ знати. Догадують ся лише, що хіньске правительство хоче выпосѣсти вôйну Росіи и бажае узискати санкцію Сп. Державъ.

Зъ княземъ Пелюнь е кôлькохъ вызначныхъ вôйсковыхъ и дипльоматôвъ хіньскихъ.

ВЕЛИКІЙ страйкъ на угорскихъ зелѣзницяхъ скôнчивъ ся побѣдою робôтникôвъ. Страйкеры були такъ добре зъорґанізованѣ, такъ солідарно дѣлали и такъ знаменито держали ся, що правительство мусѣло згодити ся на ихъ домаганя. Въ першôй мѣрѣ подвысшено имъ платню и обѣцяно скоротити добу працѣ. Страйкъ тревавъ пять днѣвъ и наразивъ державну касу на втрату 900 тысячь 444 долярôвъ.

Якъ мы доносили минулого тыжня, 60 тысячь страйкерôвъ покинуло роботу въ одномъ дни и задержало рухъ поѣздôвъ въ цѣлôмъ краю. Правительство хотѣло въ першу заступити ихъ мѣсце вôйскомъ и зломити страйкъ оружною силою, але супротивъ небувалои доси солідарности страйкерôвъ, цофнуло ся.

КРОВАВА подѣя зъ вины угорскихъ жандармôвъ лучила ся въ мѣсточку Елесдѣ, недалеко Великого Вараду. Тамошнѣ соціялісты скликали велике вѣче, на котре прійшло також богато вôльнодумцѣвъ. Пôдчасъ нарадъ повстала сварка мѣжь вѣчевиками, яка перемѣнила ся опôсля въ поважну бучу. Для привернення порядку завôзвано вôддѣлъ жандармеріи, але сесе не вмѣла чи не хотѣла поводити ся якъ слѣдъ. Начальникъ вôддѣлу вдарилъ одного соціяліста, на що той вынявъ револьверъ и застрѣливъ начальника. Се дало починъ до загального проливу крови. Жандармы, щобы пôмстити ся за смерть свого начальника, почали стрѣляти до товпы и убили 23, а ранили поверхъ 40 осôбъ.

СЕРБСКІЙ король Петро I. дрожить теперь о свое житє. Змарнѣвъ, не може спати и выглядае мовь трупъ.

Выдѣлене зъ арміи убійникôвъ короля Александра и королевои Драґи загрозило королеви бегѣвъ ворогôвъ, котрѣ грозять ему и заповѣдають свою месть. Послѣдными днями мавъ вôнъ одержати кôлька анонімовыхъ листôвъ, въ якихъ сказано, що не мине его доля попередника. Звôдсѣ его страхъ.

Новый король мавъ навѣть просити о помôчь царя Николая и австрійского цѣсаря, але тотѣ не зволили навѣть вôдповѣсти на его листы.

Вôйна на далекôмъ Сходѣ.

Дня 2. мая донесли телеграмы, що вôдъ 26. цвѣтня кипить надъ рѣкою Ялу завзята борба. Перша японьска армія вôдъ приказами ґенерала Курокі переправила ся черезъ рѣку Ялу и выперла Росіянъ изъ многихъ позицій по другôй сторонѣ рѣки. Російскѣ вôйска боронили ся хоробро и опонували ворогови зъ усѣхъ силъ: знищили кôлька мостôвъ,- котрыми переправляли ся Японцѣ, вôдперли два атаки и затопили кôлька ворожихъ човнôвъ. По 6-охъ днихъ борбы були одначе спонуканѣ цофнути ся въ напрямѣ Антунъ и Фенґ-Хуанъ-Ченґъ. Японцѣ заняли російску крѣпость Чітієнъ-Ченґъ въ Манджуріи и загрозили царскôй арміи зъ двохъ сторôнъ.

Найбôльшу битву зведено дня 1. мая, себъ-то минулои недѣлѣ. Японцѣ втратили у нѣй 700 людей въ убитыхъ и раненыхъ, а Росіяне поверхъ 800. Кромѣ того заполонили Японцѣ 20 російскихъ офіцирôвъ, богато рядовыхъ салдатôвъ и 20 скорострѣльныхъ пушокъ. Росіяне атакували ворога два разы, але за каждый разъ були вôдпертѣ изъ значними втратами.

Офиціяльный рапортъ до царя, датованый 1. мая, такъ говорить про сю битву:

Нынѣ рано, о 4-ôй год., японьска артилерія розпочала страшенный огонь зъ 47 гарматъ на нашу позицію въ Туреченѣ и на цѣлу трупу, розложену коло Потіетиньска. Комендантъ нашои трупы, ґенералъ Засулічъ доносить, що супротивъ численнои переваги ворога и значныхъ втратъ, якѣ намъ нанесла ворожа артилерія, годѣ буде удержати Туренчена. Наслѣдкомъ сего выдано приказъ, щобы нашѣ вôйска цофали ся зъ Туренченъ. обсаджуючи укрѣпленѣ позиціи вздовжь Потієтінськои зелѣзницѣ. — Коли ґенералъ Засулічъ высилавъ сей телеґрамъ, російскѣ вôйска цофали ся въ порядку зъ Туренченъ и Шахедзы до ихъ другои позиція, а битва продовжае ся коло Потієтінська и Чінґу.

Сю звѣстку доповняе обемистый рапортъ японьского вожда Курокі до Мікада. Говорить ся у нѣмъ, що въ борбѣ брало участь 30 тысячь російского вôйска, а битва кипѣла на просторѣ 15-охъ миль. Дванайцята дивізія японьскои армія розпочала бôльшу битву въ пятницю и выперла ворога зъ охресности Суи-Кочінъ, вôддаленого 8 миль вôдъ Вію. О 3. год. по пôвночи, дня 30. цвѣтня та сама дивізія закинула понтуновый мôстъ черезъ рѣку и розпочала переходити на другій бôкъ середъ граду куль и картачѣвъ. Япан. артилерія такъ пражила ворога, що той цофавъ ся постепенно, лишаючи богато убитыхъ и раненыхъ. Друга дивізія побудовала мôстъ зъ поромôвъ и переправила ся на другій бôкъ о 8. год. веч. Ворогъ и теперь опонувавъ але не довго. Япан. вôйско выпирало его зъ усѣхъ позицій и приневолювало до утеки. Въ кôлькохъ мѣсцяхъ приходило до запеклои борбы на баґнеты. — Велика битва розпочала ся дня 1. мая, о 7. год. рано, а скôнчила ся о 10-ôй год., себѣ-то продовжала ся 3. годины. Ворогъ бувъ вповнѣ побореный и вôдкиненый далеко вôдъ рѣки. Япан. втраты выносять доси 700 людій, а російскѣ поверхъ 800 въ убитыхъ и раненыхъ. Заполонено 20 російскихъ офіцирôвъ, богато рядовыхъ воякôвъ и 20 скорострѣльныхъ гарматъ.

Такъ отже перейшли вже Японцѣ рѣку Ялу и розпочали военну акцію на російскôй територіи. Вôдъ теперь розпôчне ся цѣлый рядъ великихъ битвъ, въ котрыхъ згине десятки а може й сотки тысячь народа. А за що потече стôлько крови?

Зъ важнѣйшихъ подѣй на мори сеся заслугуе на увагу, що російска ескадра зъ Владивостока выплила оногды на повне море и затопила три японьскѣ транспортовѣ кораблѣ — „Ґойо Мару" о поемѣ 600 тонъ, „Некамура Мару", о поемѣ 220 тонъ и великій транспортовый пароходъ „Кінсю Мару". Капитанъ Еґішенъ, комендантъ владивостоцкои ескадры, такъ рапортуе до царя про затоплене сего послѣдного корабля:

Въ ночи дня 26. цвѣтня стрѣнули два нашѣ торпедники на мори японьскій транспортовый корабель о поемѣ 4000 тонъ. Було на нѣмъ кôлькасотъ японьскихъ воякôвъ, великій ладунокъ рижу и вôйсковыхъ провіянтôвъ та 1500 тонъ угля.

Заполонено 17 японьскихъ офіцирôвъ, 20 рядовыхъ воякôвъ 85 кулисôвъ и 65 членôвъ корабельнои осады, котрѣ пôддали ся. Прочихъ 200 воякôвъ стрѣляли до нашихъ торпедникôвъ и не хотѣли пôддати ся, задля чого були потопленѣ вразъ зъ кораблемъ. „Кінсю Мару" бувъ узброеный въ 4 гарматы системы Гочкінса. Кораблѣ „Ґойо Мару" и „Некамура Мару" затопили нашѣ кружляки дня 25. м. м. коло Ґенъ-Санъ, на побережу Кореи, а ихъ осаду заполонено".

Вôйсковѣ знатоки твердять, що прієметво владивостоцкои ескадры було дуже ризиковне, позаякъ с много сильнѣйша японьска флѣта могла ей легко вôдтяти вôдъ порту и знищити або заполонити. — Опôсля выявило ся, що ворожа ескадра вже чатувала на ню и хотѣла зловити. Російска ескадра втекла однаке, що мае завдячувати густôй мрачѣ и своѣй швидкости.

Якъ звѣсно, владивостоцка ескадра складае ся зъ 4-охъ первородныхъ кружлякôвъ — „Росія", Громобой", „Рурикъ" и „Боґатырь" та зъ кôльканайцятьохъ торпедникôвъ и противъ торпедникôвъ.

Телеґрамы.

Варшава, 27. цвѣтня. — На основѣ вироку военного суду розстрѣляно ту 18. польскихъ революціонерôвъ, котрѣ хотѣли скористати зъ вôйны Росія на Сходѣ и выкликати повстане въ російскôй Польщи.

Петербурґъ, 28 цвѣтня. — Зъ кораблемъ „Петропавловскъ" котрый потонувъ въ Портъ Артурѣ дня 13. м. м., пôшло на морске дно 100 тысячь рублѣвъ въ золотѣ, що находили ся на корабли. — Намѣстникъ Алексѣевъ доносить, що той корабель потонувъ наслѣдкомъ наѣханя на пôдводну міну, котру Японцѣ пôдкинули крадькомъ. Такъ выказало доходженя.

Портъ Артуръ, 30. цвѣтня. — Японьска флѣота маневрувала нынѣ на высочинѣ тутешного порту, але не наближала ся до него анѣ не стрѣляла.

Лондонъ, 30. цвѣтня. Анґлійскій король Едвардъ и даньскій король Христіянъ заявили, що готовѣ бути посередниками въ помиреню воюючихъ сторôнъ на далекомъ Сходѣ. На те вôдповѣло російске правительство, що оно не бажае собѣ нѣякого посередництва и доти не спочине, доки не побе Японцѣвъ.

Римъ 1. мая. Російске правительство вôдкупило вôдъ Арґентины 3 военнѣ кораблѣ, збудованѣ въ Ґенуи, а именно кружляки „Ґарсольдъ", „Бельґрано" и „Пюрредоръ", каждый о поемѣ вôдъ 6 до 10 тысячь тонъ.

Вôдъ нѣмецкого товариства „Гамбурґъ - Америка Лайнъ" купила Росія 3 первороднѣ пароходы: „Колюмбію", „Бенґалію" и „Бельґію". Будуть они перероблени на военнѣ кораблѣ.

Токіо, 2. мая. У вчерашнôй битвѣ надъ рѣкою Ялу полягло около 60 російскихъ офіцирôвъ, мѣжь которыми е кôлька полковникôвъ.

Гарбинъ, 3, мая. Ходить чутка, що нынѣ зведено другу велику битву въ Манджуріи, въ котрôй Японцѣ втратили кôлька тысячь людей и були спонуканѣ до утеки. Подробицѣ не надоспѣли доси.

Допись.

Зъ Філаделфіи, Па.

Звѣстна рѣчь, що безъ орґанізаціи нѣчого неможна зробити а власно такъ справа стоить въ Філаделфійскими Русинами. Другѣ народности будують пôдвалины нашими людьми, славять ся, а Русины дивлять ся на се байдужно. Щобъ сему лиху зарадити, заложили мы Товариство „Любовь" до котрого вписалося шѣснайцять членôвъ, и сподѣемо ся, що невдовзѣ Любовь буде найсильнѣйшимъ зъ руськихъ тов. въ Філаделфіи. Мітинґи вôдбувають ся въ кожду другу Недѣлю по першôмъ въ Семана Бурдзяка, 505 S. Front St. До уряду вибрали слѣдуючи: Стефанъ Мусела, предсѣдатель, Иванъ Срока, заступця, Теодоръ Коханъ, секретарь, Иванъ Кречковскій, заступця, Андрѣй Васлоцкій, касієръ. Ваканціи урядництва ще востали отворенѣ для кôлькохъ здôбныхъ членôвъ та добрыхъ Русинôвъ.

Тео. Коханъ.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Головний Урядъ „Р. Н. С." на роки 1902—1904.

Головний предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.

Головний секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.

Головний касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.........М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.

Заст. секретаря.........Вас. Гришко SCRANTON, PA.

Заст. касіеръ.........И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:

М. Туркъ.........Priceburg, Pa.
Мих. Пачутъ.........Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ.........Jersey City, N. J.
Мих. Грацовъ.........McKeesport, Pa.
Мих. Андрей Добошъ.........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ.........Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:

Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Нин. Добровскій.

Контрольна комісія:

о. Н. Підгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Кирчовъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центôвъ на мѣсяць Союзъ платить 600 доляровъ посмертного за мужа, а 300 доляровъ за жену и другі запомоги въ разѣ иншихъ нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убезпечити вашѣ дѣти за тань̂ші грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ дôстанете бôльше якъ деинде.

Вôдозва.

ВП. Панове секретарѣ!

Якъ вѣдомо Вамъ, наближаесь Головна Конвенція, котра вôдбудесь въ Шамокинъ, Па. Понеже § 17 статутôвъ Р. Н. Союза пôдъ буквою в) наказуе, що кождий членъ мае заплатити 25 с. на выдатки Головнои Конвенціи, проте взываю Васъ всѣхъ застосоватись до повыжшого параґрафу и стягати вôдъ Вашихъ членôвъ по 25 ц. Тымъ самымъ прошу вырôвнати всѣ залеглі довги за значки Р. Н. С., книжочки платничі и статуты. Особистыхъ, въ тôй справѣ, листôвъ, не буду розсилавъ. Информаціи, що до выбору делеґатôвъ оголошу пôзнѣйше.

Зъ глубокимъ поваженьемъ
С. Ядловскій,
гол. секретарь.

ОГОЛОШЕНЕ.

ВП. П. СЕКРЕТАРѢ СОЮЗА!

Прошу разъ на все собѣ запаматати, що грошѣ належачі до Р. Н. Союза высисуе ся на имя: Alex Sharshon, treas., Shamokin, Pa., а не на мое имя, тôлько тѣ мони ордеры и чеки выписані на имя Alex Sharshon засылайте просто до мене а я самъ вôдошлю до касіера.

Пригадую § 9 статутôвъ „Союза", на пôдставѣ котрого члены приступаючі до „Союза" а маючі выше 40 лѣтъ мають до трохъ мѣсяцѣвъ по вступленю предложити менѣ метрику уроджения.

С. Ядловскій,
гол. секретарь.

— Хочете безпечно и скоро заѣхати до старого краю, або спровадити родину зъ краю, купіть собѣ шифкарту вôдъ John Nemeth-а, 457 Washington St. NewYork, N.Y.

Ч. 285. КВІТЪ $600.00

на шестьсотъ доляровъ, котрі п. Ева Курила отримала яко посмертну запомогу по мужу Иванѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Minnesota, April 18, 1904.

Ева Курила.
Свѣдки { Осифъ Курила, Стефанъ Терешка.

Мѣсцевый урядъ Р. Н. С. въ Auburn, N. Y., вôддѣлъ 38.

Стефанъ Мельникъ, предсѣдатель, В. Росинко, секретарь.

Ч. 297. КВІТЪ $15.00

на пятнайцять доляровъ, котрі п. Дмитро Коваль отримавъ яко посмертну запомогу по сынѣ Данилѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Cleveland, O., April 27, 1904.

Дмитро Коваль.
Свѣдки { Демко Коваль, Михайло Хомишакъ

Стефанъ Милянъ, предсѣдатель, Гари Коваль, секретарь.

Рухъ

въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ членôвъ бр. св. Йоана Хрестителя въ Бофало, Н. Й., вôддѣлъ 15, и тихъ членôвъ, котрі мешкають поза Бофало: въ Ланкестеръ, Н. Й., Нортъ Тонаванда, Н. Й., Брантфордъ, Канада, що на другій мѣсяць, то есть 8. Мая буде ся зберати мѣсячне и щобы кождый членъ, котрый належить до Р. Н. Союза, постаравъ ся весь свôй довгъ заплатити и 25 цт. на конвенцію.

Н. Серединьскій, секр. Союза.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ членôвъ братства Усп. Пресв. Богородицѣ, ч. 56, въ Allegheny, Pa., що 8-го Мая всѣ члены мають ся зойти на мітинґъ и кождый мае выробнати свôй довгъ и всѣ належитости до Союза и до братства. Буде ся выберати делеґата на Конвенцію, кромѣ сего буде радитись о другихъ важныхъ справахъ. Тожь кождый членъ нехай прийде, абы кождый о всѣмъ знавъ.

Петро Ґерляхъ, предсѣдатель,
М. Турковскій, секретарь.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО

до братства св. Володимира вôддѣлъ Союза 108 въ Нюйорку (д. м.) приймае ся новыхъ членôвъ въ апрелю и въ маю! Платить ся лишь 25 ц. мѣсячного; зголошувати ся належить до предсѣдателя Андрей Вовкъ, 224 East 3. Str. (top floor) New York City. Хто еще не належить нехай вступае!

Мітинґи вôдбувають ся передъ першимъ въ суботу кождого мѣсяця въ гали Блащиньского. No 414 East 5. Str. New York City.

Андрей Вовкъ, предсѣд.
Антôнъ Шеремета, секр.
Якимъ Лошко, кас.

— Дня 11-го Апрѣля, 1904 утримувало товариство „Родина" въ Jersey City, N. J., вôддѣлъ Союза 83, рôчный мітинґъ, на котрôмъ зôбраній члены выбрали слѣдуючихъ урядникôвъ: Я. Ялицкій предсѣ[illegible] его заступникъ Григорій Бар[illegible] Алексѣй Меленякъ секретарь, Григорій Пѣнкальскій касіеръ, его заступникъ Станиславъ Ялицкій, Я. Щерба контрольоръ, Григорій Розматпый дозорця хорыхъ, Майкъ Ольдиръ дверникъ.

Я. Ялицкій, предсѣд. О. Меленякъ, секретарь.

ВЕЛИКІЙ БАЛЬ

устроюе руске тов. „Зоря" въ Ню Йорку дôль мѣста, въ Суботу дня 7. Мая 1904 въ Liberty Hall, 527 E. Houston St., New York City. Музыка знаменита. Тікетъ 25 ц. Початокъ точно о годинѣ 7. вечеромъ. Запрашаемо всѣхъ чесныхъ Русинôвъ зъ Ню Йорку и околицѣ. При сей способности повѣдомляе ся тыхъ, що закупили тікеты, що пôдчасъ балю вôдбуде ся также выгравка золотого годинника жѣночого, а хто бы желавъ собѣ тікетъ на выгравку того годинника то може его на балю набути.

За Комітетъ:
Тарнавскій, Йосифъ Шкрибайло, предсѣдатель, секретарь.

БАЛЬ!

Дня 30-го мая с. р. вôдбуде ся въ Бофало на Black Rock-у при ул. Amherst ч. 432, въ гали Марцѣнковского о год. 6½ вечеромъ баль на дохôдъ церкви въ новооснованôй парохіи.

Вступъ вôдъ особы 25 ц.
Женщинамъ вступъ вôльный. КОМІТЕТЪ.

ТОВАРИСТВО „ЗАПОРОСКА СѢЧЬ" устроюе дня 21. Мая театральне представленє

„Американьскій Шляхтичь" и „Не жартуй зъ серцемъ"

въ гали на Ave. A., Progress Assembly Rooms 28—30, bet. 2 & 3 St., New York, N. Y.

Вступъ перше мѣсце 75 ц., друге 50, трете 35, ґалєрія 25. По представленю баль.

За Комітетъ:
Петро Титла, Иванъ Бѣлобрамъ, предсѣдатель, секретарь.

ПЕРЕСТОРОГА.

Остерѣгаю всѣхъ кому на тôмъ залежить, особливо дѣвчата, що оденъ чоловѣкъ М. Ґ., котрый бувъ якійсь часъ въ Карнегі, Па. и мае жену тутъ въ Америцѣ, выбравъ ся кудысь женитись.

И. В.

ЄСЛИ на якôмъ плейсѣ є васъ лишь 5 Русинôвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному секретарови S. Jadlowsky, Box 76, Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дастъ близшй поясненя и пришле потрѣбнѣ рѣчи.

Єсли хочете

стати передплатникомъ просвѣтныхъ книжочокъ, котрі будуть выходити що мѣсяця пôдъ заголовкомъ „Слово" вытнѣть сю карточку, вложѣть еи до коверты зъ монійордеромъ на $1.50 и заслѣть до: Rev. St. Makar, Box 13, Mt. Carmel, Pa.

Посылаю $1.50 яко пренумерату на просвѣтні книжочки „Слово".

Имя и прозвище: ....

Докладний адресъ: ....

Ґде есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошенє наперед.

НІУКАЮ

свого шваґра Костя Ґибея, родомъ зъ Регетьова, повѣтъ Горлицѣ. Вôдъѣхавъ зъ Йонкерсъ 4-го Августа 1903 гдесь коло Питсбурґа. Була чутка за него, що го забило въ майнахъ. Єли хто зъ краянôвъ знае о тôмъ нещасю або о нѣмъ, сли жие, зволить менѣ донести.

Tit Dubec,
359 Nepperhan Ave.,
2 YONKERS, N. Y.

ДЕ СУТЬ?

Василь Курилякъ зъ Великои Святковы, повѣтъ Ясло, въ Галичинѣ;

Михайло Ющикъ зъ Дудинець, пов. Сянокъ, въ Галичинѣ;

Василь Костичъ зъ Габовы, пов. Ясло, въ Галичинѣ;

Антôнъ Мацѣйовскій зъ Дудинець, пов. Сянокъ, въ Галичинѣ.

Хто бы о нихъ знавъ, зволить якъ найскорше донести на адресу:

Fedor Dytko, - 12
Sheriff's Office, SOMERSET, PA.

ДЕ СУТЬ?

Порфирій Франчукъ и Теодозій Гоменюкъ. Оба зъ села Сморжева, пов. Броды, въ Галичинѣ. Прибули до Ню Йорку 7-го Марця и пропали безъ чутки десь въ Ню Йорку. Хто бы знавъ о нихъ и подавъ менѣ докладну адресу — достане 20 доляровъ нагороды.

W-m. Dubenski,
Box 115, Rat Portage, Ont.,
Canada.

Пѣсня.

Володимиръ насъ крестивъ
Не царь московскій,
Вôдъ Татарôвъ боронили
Славнѣ Запорожцѣ.

Украино, Украино,
Рôдна наша мати,
Серце ми ся розриває
О тобѣ думати.

Колись були у насъ славнѣ
Бояры, мѣщане,
Теперь славу и мастки
Вороги забрали.

Хотяй они все забрали
Мы ся не подаймо,
Свои мовы, свои вѣры
Крѣпко ся тримаймо.

Колись Господь допоможе
И Божая Мати
Зъ нашои рôдной Украины
Всѣхъ Юдôвъ прогнати.

Тому братя мои милі
Руки си подаймо
До братерскои любови,
Врагôвъ проганяймо.

Якъ вони ся заберуть
Намъ бôльше не треба,
Буде роскôшь, щастє и воля
Плисти "наче зъ неба.

Мих. Довбенко.

За Украину.

Спишь Украино, краю гожій,
Довгимъ сномъ ся просыпляешь...
„Обуди ся рôдный краю!"
Твои дѣти такъ спѣвають.

„Пробудѣть ся браты рôднѣ
Сыны неньки Украины,
Поспытайте вороженькôвъ
Чи ще довго будемъ млѣли?"—

Такъ говорять гайдамаки.
Вороги-жъ ось якъ гадають:
„Подбилисъ рускі люде
И порядку вни не мають".

Пробудѣть ся, браты милі,
Бо вже рано, вже свитае
И роб*мъ народне дѣло,
Нехай ворогъ пропадае.

Не вважаймо що кровь ллє ся,
А борѣмъ ся до загину,
Тогды вызволимъ зъ кайданôвъ
Нашу рôдну Украину.

New York, дня 22 цвѣтня 1904.
козакъ-гайдамака, И. Бѣлобрамъ.

Злодѣѣ.

Злодѣемъ называемо того, хто присвоюе собѣ чужу рѣчь. Звычайно злодѣѣ кралуть въ ночи, або взагалѣ тогды, коли другі люде не могуть бачити ихъ гидкого дѣла. Але американьскі москвофілы дôйшли вже до такои пôдлости, що крадуть въ бѣлый день, въ живî очи, та ще крадене добро перерабляють на свое копыто, выставляють передъ свѣтомъ якъ бы свое власне. Маємо на думцѣ злодѣйство, якого допускае ся нюйорска казета. Друкуе „Лиса Микиту" котрого написавъ славный украиньскій писатель Дръ Иванъ Франко, але не каже нѣчого про се, що Лиса Микиту написавъ Иванъ Франко та ще безправно переправляе его працю на свôй ладъ.

Такій поступокъ не є нѣчимъ другимъ лишь вôдлымъ злодѣйствомъ, а люде, що такъ поступають, въ тôмъ разѣ редакторы нюйорскои казеты, суть пôдлыми злодѣями.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

		Май.
5	Ч.	Теодоръ Сикеотъ
6	П.	† Георгій великомуч.
7	С.	Савва стратилатъ
8	Н.	† Марко Еванг.
9	П.	Василій и Глафира
10	В.	Симеонъ св. муч.
11	С.	Ясонъ (Отд. Препол.)

— МѢЖЪ Ґрейтъ Фолсъ а Стакетъ, въ Монтенѣ, найдено недавно трупа Словака, Юрія Седлячка. Опосля выявило ся, що убивъ его другій Словакъ, Юрій Глибокій, въ цѣли грабежи. Убійникъ и его жертва були робôтниками. Оба працювали разомъ, а навѣть уходили за приятелѣвъ. Убійника увязнено и засуджено на кару смерти черезъ повѣшенє.

— ЯКІЙСЬ злочинець пôдкинувъ оногды бомбу пôдъ костелъ секты Ивнінґъ Лайтъ, въ мѣсточку Блакборнъ, Инд., въ хвили, коли костелъ бувъ переполнений людьми. Бомба експльодувала и ушкодила цѣлу переднѣ часть костела, при чôмъ було раненыхъ 23 осôбъ. Злочинця не выслѣджено доси.

Двохъ раненыхъ та потолоченыхъ пôдчасъ паніки въ костелѣ померло.

— НАСИПАВЪ имъ бобу! Коли 18-лѣтный клеркъ Джанъ Ґаффъ, иповъ оногды передмѣстємъ Ґейзлтонъ, Па. напало на него 5 розбишакôвъ и хотѣло ограбити. Знали они, що клеркъ мае при собѣ 3000 доляровъ, котрі нѣсъ на выплату робôтникôвъ, занятыхъ въ Маркелъ Колъ Ко., але не знали, що буде боронити ся. Посланець вынявъ револьверъ и застрѣливъ двохъ розбишакôвъ, а прочихъ приневоливъ до утеки. Отже насипавъ имъ бобу!...

— ВЕЛИЧЕЗНЫЙ пожаръ скаженѣвъ оногды въ селѣ Беретинъ унґарскои столицѣ, на Угорщинѣ. Огонь повставъ въ стодолѣ одного господаря и до кôлькохъ годинъ обнявъ цѣле село. О ратунковôй акціи не було и бесѣды, бо сильный вѣтеръ перекидавъ огонь зъ мѣсця на мѣсце, и кождый ратувавъ свое жите. Загаломъ згорѣло 120 домôвъ та господарскихъ загородъ, а також церква, парохіяльні будинки и школа.

Бôльша половина погорѣльцѣвъ не була обезпечена, наслѣдкомъ чого настала мѣжъ ними страшна нужда.

— Въ Гардичи, земплиньскои столицѣ згорѣло въ тôмъ самôмъ часѣ 7 господарствъ. Школа значна.

— МѢСТО Бучачъ у схôдной Галичинѣ выгорѣло. Огонь повставъ о пôвночи зъ дня 25. на 26 цвѣтня и знищивъ до основъ поверхъ 200 домôвъ въ самôмъ осередку мѣста. Около 3000 жителѣвъ, переважно жидôвъ, остало безъ захисту и даху надъ головою.

— Зъ Горлицъ доносять, що передъ двома тыжднями згорѣло цѣле село Квѣтовичъ. Въ огни мала згинути одна женщина. Шкода заподѣяна пожаромъ выносить около 300 тысячъ кор.

— СНѢЖНА лявина засыпала въ Ґвінґольсъ въ Швайцаріи кôлькайцять будинкôвъ и 20 осôбъ. Засыпані жителѣ погибли заки ихъ вспѣли выдобути.

— АМЕРИКАНЬСКІ Словаки помагають Росіи. Такъ, се не жарты! Вôдъ коли почала ся японьска вôйна, збирають грошѣ на военный фондъ для Росіи, уряджують мітинґи, на котрыхъ высказують свои симпатіи для „батюшки" царя, посылають ему привѣтні телеґрамы, орґанізують охотничій вôддѣлъ, котрый хоче вырушити противъ Япанцѣвъ и вештають ся мовъ швецъ на ярмарку.

Цѣкаво-бъ було дôзнати ся, чому они еміґрували до Сп. Державъ, не до Росіи? Тамъ вывѣтрѣло-бы имъ зъ головъ ихъ царофільство. Мы знаемо добре, які гаразды пôдъ правлѣнемъ батюшки царя, бо тамъ стогне въ неволи 25 міліонôвъ нашихъ братôвъ.

— ЛѢКАРЬ д-ръ Ливановъ въ Петербурзѣ перевѣвъ интересні доcлѣды на крôликахъ и наглядно доказавъ шкôдливôсть хронічного уживаня алкоголю (віски, пива, руму и т. п.) на розвитокъ орґанізму, а спеціяльно мозґу. Дослѣды выказали, що алкоголь спиняе розвитокъ орґанізму и то тымъ бôльше, чимъ скорше его уживано. И такъ тѣло тратить 35 до 60 процентъ на вазѣ, при чôмъ мязы и скôра пôдлягають некориснôй змѣнѣ. Внутрѣшні орґаны при всчаснôмъ уживаню алкоголю тратять 25 до 35 процентъ. Одна лишь печѣнка прибирае на вазѣ около 30 процентъ. Въ дѣтей, котрі уживають алкоголь, зменьшуе ся розрôсть костей въ грубъ о цѣлыхъ 18 процентъ. Самъ мозокъ тратить 10 до 20 процентъ своеи субстанціи, а его нормальна величина зменшуе ся у всѣхъ напрямахъ о 8 до 12 процентъ.

Всячина.

НАЗВЫ.

Недавно оповѣстили часописи, що начальнымъ почмайстромъ на гавайскихъ островахъ ставъ якійсь David Kaphokohoakiniokewenoah. Певно, що не-оденъ читачь заклопотавъ ся, якъ прийшло ся ему прочитати таке имя. Та воно ще зовсѣмъ невинно выглядае въ порôвнаню зъ назвою одного села въ англійской провінціи Wales. Село се называе ся Llanfairpwllgwyngyngyllgogerychwyrndrobwl-Llandisiliogogogoch. Якъ сю назву вымовити, се знае хиба Панъ Богъ и — Велійцѣ. Англійцѣ сего имени вымовити не можуть, а въ почтовôмъ ужитю пишуть зъ него лишь перші буквы: Llanfair. Не меньше „страшнымъ" є отсе имя одного села на островѣ Mull въ Шкоціи: Drimtardhriyckhillichatan. Се взагалѣ звѣсно, що діялекты шкотській и вельскій е трудні до вымовлюваня и Англійцѣ говорять, що чортъ одного разу поскидавъ всѣ мовы свѣта въ одень горнець, зваривъ и зшумовавъ а зъ шумовиня втворивъ шкотську и вельску мову.

Найдовші назвы осôбъ находять ся въ Испаніи, и загально звѣсна є анегдотка про Испанця, що пукавъ въ ночи до дверей гостинницѣ. — „Хто тамъ?" — пытавъ господарь, а гордый Испанецъ выголосивъ свое имя, що складало ся зъ щѣстьдесяти звукôвъ, та господарь перестрашеный вôдповѣвъ, що въ его гостинници нема мѣсця для тôлько людей. — Передъ двайцяти лѣтами бувъ въ міністерствѣ скарбу въ Мадритѣ урядникъ, що называвъ ся Don Juan Nepomuceen de Burionagonalofarelaza glazwecha.

Побôчь такихъ довжезныхъ именъ тим драстичнѣйше вôдбивають коротенькі имена осôбъ або и мѣсцевостей. До мейора мѣста Жаќю въ Франціи прийшовъ 1890 р. оденъ купець оповѣстити уродины своего сына. — „Якъ называе ся мати?" — запытавъ майоръ. — „Рожа Б." — вôдповѣвъ купецъ. — „Б?" пытае мейоръ. „Якъ же вы пишете се имя? Черезъ е, еу, ау, аі, аіе?" — „Черезъ само В." — вôдповѣвъ купецъ и не мôгъ мейора переконати, поки не показавъ паперôвъ своеи жѣнки.

Въ французькôмъ департаментѣ Сомъ е село, що называе ся И. Такъ само называе ся и одно хиньске мѣсто. Є одно мѣсто въ Швеціи и одно село въ Франціи, що называють ся А, а знова въ Хинахъ цѣла одна провінція называе ся У.

Та щасливый ще той, що мае имя хоть бы одною буквою писане. До одного француського правника в 80. рокахъ прийшовъ бувъ якійсь чоловѣкъ и просивъ о помôчь.

— Щожь вамъ бракуе? — питавъ правникъ.

— Имени не маю. Я вчасно втративъ мою матѣръ и думавъ, що й мôй батько вмеръ. Та коли я ставъ повнолѣтнымъ, давъ менѣ мôй опѣкунъ письмо моеи матери, зъ якого я довѣдавъ ся, що я сынъ богатого чоловѣка въ Парижа. Я мавъ ему представити ся. Але коли я ставъ передъ нимъ, вôнъ вередъ мене зганивъ а опôсля выкинувъ за двері. Потôмъ выдавъ менѣ и зыскавъ процесъ и я втративъ право называти ся его именемъ, а дѣвочогс имени моеи матери я не знаю. Всѣ мои документы були зроблені на мое имя по батькови, та вони теперь не важні, а я кельнеръ и не можу достати роботы, якъ не маю правныхъ документôвъ. — Правникъ не знавъ, якъ безименному чоловѣкови на те порадити, ажь остаточно придумавъ, абы вôнъ збивъ шибу въ якôмъ великôмъ склепѣ, тодѣ его заарештують и будуть судити, а що безименного судити не можуть, то зъ конечности мусять ему дати якусь назву.

Цѣкаво було лучило ся разъ въ Турингіи. Тамъ бувъ въ однôмъ селѣ парохъ Петрушка (Petersilie), учитель Цыбуля (Zwiebel), а молодшій учитель Чесникъ (Knoblauch).

Свого часу вôдбувъ ся въ Парижи процесъ противъ писателя Золя, а оборонцемъ его бувъ адвокатъ Ляборі; въ тôмъ самôмъ часѣ въ иньшôй салѣ суду велася розправа противъ якогось иньшого Золя, що бувъ пошахрувавъ пôдписы якоись панѣ Ляборі. Але нѣ Золя нѣ Ляборі цѣлкомъ не були спорôднені зъ тыми людьми.

Въ стейтѣ Айдаго, Спол. Дер. лучило ся разъ, що засуджено на смерть якогось Гекера за те, що сокирою порубавъ на кавалки свою жѣнку. Сторожѣ, що Гекера стерегли, называли ся Lock (по нашому — замокъ) и Key (ключь), а шерифъ, що повѣсивъ засудженого называвъ ся Cord (посторонокъ, стричокъ).

Комічна була розправа въ Сенъ Френсиско, Кал., де оскарженый за шахрайство называвъ ся Swindle (швіндель), а чоловѣкъ ошахрованый мавъ имя Gull, що значить молоденькій пташокъ (що ще въ гнѣздѣ лишь сидить), а за тимъ въ перенесеню — дурень, простакъ.

Въ Англіи, приходило разъ, що судія, писарь, оскарженый, сторожь вязничный и полісменъ всѣ носили имя Harrison.

Мѣжъ Скандинавцями лучае ся часто, що въ товариствахъ здыбають ся люде зъ именами, якъ Гансъ Гансенъ, Петеръ Петерсенъ, Петеръ Гансенъ, Гансъ Петерсенъ, Петеръ Гансъ Петерсенъ, Гансъ Петеръ Гансенъ и т. д.

За Клявсманомъ подавъ Емесъ.

СВѢТЪ ВЪ ЧИСЛАХЪ.

— Въ 1851 роцѣ числила Галичина 62 тысячь 472 греко-католикôвъ больше вôдъ римо-католикôвъ. Въ 1880 роцѣ число римо-католикôвъ такъ зросло, що вже перевысшало греко-католикôвъ, себто Русинôвъ, о 204 тыс. 566, а въ 1900 р. ся надвыжка доходить вже до 246 тыс. 409 душь. Все те вкрала намъ агітація польскихъ поповъ.

— Дôмъ гры въ Монте Карльо мавъ минулого року 5 міліонôвъ 600 тысячь долярôвъ чистого доходу.

— Въ 1900 р. выдобуто въ Японіи 9 міліонôвъ тонъ камѣнного угля.

УЧИЛИ СЯ ПОМИМО СТАРОСТИ.

Нашй людонькове не хочуть звычайно вчити ся, коли вже имъ перейде по за 20 або 30 лѣтъ. За пôзно, мовлявъ, брати ся теперь до науки! Коли не навчивъ ся за молоду, то вже не навчу ся на старôсть.

Мѣжь тымъ инакше дѣе ся въ иншихъ народôвъ. Такй Американцѣ, Англичане, Французы та Нѣмцѣ николи не скажуть, що вже за пôзно вчити ся и добре на тôмъ выходять. Они стоять нынѣ о цѣле небо высше вôдъ насъ.

Для примѣру наведемо кôлька славныхъ людей, котрй учили ся въ глубокôй старости:

Плютархъ почавъ учити ся латиньскои мовы, коли вже мавъ 70 и кôлька лѣтъ.

Сэръ Генрі Спілменъ не хотѣвъ учити ся въ молодости, та за то съ цѣлою енергією взявъ ся до науки помѣжь 50 и 90 рокомъ житя. Ставъ ся опôсля однымъ зъ найславнѣйшихъ правникôвъ и знатокôвъ старинностей.

Кольбе, славный міністеръ у Франціи, повернувъ въ 60 роцѣ житя до своихъ студій правъ и латиньскои мовы.

Людовико, въ 115 роцѣ житя вчивъ ся літературы и написавъ славні „Спомины мого житя".

Огільві, переводчикъ Гомера и Віргілія, не знавъ латиньскои нѣ грецкои мовы передъ 50-ымъ рокомъ житя. Всего навчивъ ся опôсля.

Американецъ Франклинъ розпочавъ свои фільозофічнй студіѣ по скôнченю 50 року житя.

Крайденъ, маючи лѣтъ 68 взявъ ся переводити Иліяду и свои найцѣннѣйшй творы писавъ въ пôзнôй старости.

Наколи-бъ мы брали примѣръ зъ тыхъ людей, тодѣ не было бы мѣжъ нами двохъ міліонôвъ анальфабетôвъ въ самôй Австріи.

Ч.